

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Івано-Франківський національний технічний університет
нафти і газу
Інститут економіки і менеджменту
Кафедра фінансів, обліку та оподаткування

ЛИТВИНОВА КАТЕРИНА ВОЛОДИМИРІВНА

УДК 338:655

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

**Удосконалення управління оборотним капіталом поліграфічних
підприємств в умовах обмеженості фінансових ресурсів**

Освітня програма – Фінансовий менеджмент
у сфері бізнесу
Спеціальність: 072 – Фінанси, банківська справа та страхування

Литвинова К. В.
(підпис, ініціали та прізвище здобувача освітнього ступеня)

Науковий керівник к.е.н., доцент кафедри ФОП Витвицька У. Я.
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

(посада) (підпис) (дата) (ініціали та прізвище)

Рецензент

(посада) (підпис) (дата) (ініціали та прізвище)

Робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

Івано-Франківськ - 2024

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
Інститут економіки і менеджменту
Кафедра фінансів, обліку та оподаткування
Освітньо-кваліфікаційний рівень магістр
Спеціальність 072 – «Фінанси, банківська справа та страхування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри

к.е.н. доц. Маринчак Л.Р.

«___» _____ 20__ року

З А В Д А Н Н Я НА МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ СТУДЕНТОВІ

Литвинів Катерині Володимирівні

1. Тема роботи «Удосконалення управління оборотним капіталом поліграфічних підприємств в умовах обмеженості фінансових ресурсів».
керівник роботи Витвицька У. Я. к.е.н., доцент кафедри ФОП, затверджені наказом закладу вищої освіти від “08” грудня 2023 року №713/7
2. Строк подання студентом роботи 10 січня 2024р.
3. Вихідні дані до роботи: законодавчі та нормативні документи, офіційні матеріали, спеціальна економічна і фінансова література, фахові наукові видання, Інтернет-джерела.
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)
Вступ. 1. Теоретико-методичні основи управління оборотним капіталом підприємства. 2. Оцінка ефективності управління оборотним капіталом ТОВ «ФОЛДЕР». 3. Напрямки підвищення ефективності управління оборотним капіталом ТОВ «ФОЛДЕР». Висновки
5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)
Слайд 1 – Актуальність та наукова новизна роботи.
Слайд 2 – Принципи управління оборотним капіталом
Слайд 3 – Динаміка основних фінансово-економічних показників ТОВ «ФОЛДЕР» за 2020-2022 рр.
Слайд 4 – Структура оборотного капіталу за характером участі в операційному процесі ТОВ «ФОЛДЕР» за 2020 - 2022 роки. Структура активів ТОВ «ФОЛДЕР» за 2020 - 2022 роки.
Слайд 5 – Структура оборотного капіталу ТОВ «ФОЛДЕР» за 2020 – 2022 рр.
Слайд 6 – Показники ефективності використання оборотного капіталу ТОВ «ФОЛДЕР» за 2020-2022рр.
Слайд 7 – Показники ліквідності та рентабельності ТОВ «ФОЛДЕР» за 2020-2022рр.
Слайд 8 – Ключові проблеми у сфері управління оборотним капіталом
Слайд 9 – Напрямки підвищення конкурентоспроможності вітчизняної видавничої справи
Слайд 10 – Заходи щодо підвищення ефективності управління оборотним капіталом ТОВ «ФОЛДЕР»
6. Дата видачі завдання 01.12.2022

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів магістерської роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Вибір теми та постановка завдання магістерської роботи	01.12.2022	
2.	Розділ 1. Теоретико-методичні основи управління оборотним капіталом підприємства	01.04.2023	
3.	Розділ 2. Оцінка ефективності управління оборотним капіталом ТОВ «ФОЛДЕР».	01.09.2023	
4.	Розділ 3. Напрямки підвищення ефективності управління оборотним капіталом ТОВ «ФОЛДЕР»	24.12.2023	
5.	Вступ і висновки до роботи	28.12.2023	
6.	Оформлення роботи згідно встановлених вимог	07.01.2024	
7.	Подання готової роботи з комплектом супровідних матеріалів на допуск до захисту	10.01.2024	

Студент

_____ (підпис)

Литвинова К. В.

Керівник роботи

_____ (підпис)

Витвицька У. Я.

РЕФЕРАТ

Магістерська робота містить 69 сторінки, 6 таблиць, 14 рисунків, перелік джерел посилань на джерела із 51 найменувань і 2 додатки.

Для сучасної економіки характерна нестабільність і висока динамічність зовнішнього середовища. Всі ці фактори негативно впливають на фінансовий стан підприємств та змушують їх керівництво приймати рішення в умовах невизначеності. Значна частина підприємств зіштовхнулась з серйозними проблемами виробничого та фінансового характеру і знаходяться в кризовому стані. Внаслідок цього на перший план виходять фінансові аспекти діяльності підприємств, одним із таких є управління оборотним капіталом підприємства.

Особливої актуальності в умовах сучасних реалій набуває питання поліпшення ефективності управління оборотним капіталом підприємства, що є важливим елементом підвищення ефективності діяльності підприємства загалом, оскільки розробка і впровадження раціональних підходів в управлінні забезпечують стійкість фінансового стану, платоспроможність, інвестиційну привабливість вітчизняних підприємств.

Об'єктом дослідження є процеси управління оборотним капіталом поліграфічних підприємств в умовах обмеженості фінансових ресурсів.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних засад та підходів щодо управління оборотним капіталом поліграфічних підприємств в умовах обмеженості фінансових ресурсів.

У роботі досліджено економічну сутність управління оборотним капіталом підприємств в умовах обмеженості фінансових ресурсів, а також особливості діяльності вітчизняних поліграфічних підприємств на прикладі ТОВ «ФОЛДЕР», здійснено аналіз ефективності використання оборотного капіталу досліджуваного поліграфічного підприємства та запропоновано напрямки, заходи щодо покращення ефективності управління оборотним капіталом ТОВ «ФОЛДЕР».

ОБОРОТНИЙ КАПІТАЛ, ОБОРОТНІ АКТИВИ, АНАЛІЗ, ПОЛІГРАФІЧНІ ПІДПРИЄМСТВА, МОНІТОРИНГ, ОРГАНІЗАЦІЯ, ЕФЕКТИВНІСТЬ, УПРАВЛІННЯ, ОБМЕЖЕНІСТЬ, ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ.

ABSTRACT

The master's thesis contains 69 pages, 6 tables, 14 figures, a list of references to sources from 51 titles and 2 appendices.

The modern economy is characterized by instability and high dynamism of the external environment. All these factors negatively affect the financial condition of enterprises and force their management to make decisions in conditions of uncertainty. A significant part of enterprises faced serious production and financial problems and are in a state of crisis. As a result, the financial aspects of enterprise activity come to the fore, one of which is the management of the enterprise's working capital.

In the conditions of modern realities, the question of improving the efficiency of working capital management of the enterprise, which is an important element of increasing the efficiency of the enterprise in general, is gaining particular relevance, since the development and implementation of rational approaches in management ensure the stability of the financial state, solvency, and investment attractiveness of domestic enterprises.

The object of the research is the working capital management processes of printing enterprises in conditions of limited financial resources.

The subject of the study is a set of theoretical and methodological principles and approaches to managing the working capital of printing enterprises in conditions of limited financial resources.

The paper examines the economic essence of managing the working capital of enterprises in conditions of limited financial resources, as well as the peculiarities of the activities of domestic printing enterprises on the example of LLC "FOLDER", an analysis of the efficiency of the use of working capital of the studied printing enterprise is carried out, and directions and measures for improving the efficiency of working capital management of the LLC are proposed. "FOLDER".

WORKING CAPITAL, CURRENT ASSETS, ANALYSIS, PRINTING ENTERPRISES, MONITORING, ORGANIZATION, EFFICIENCY, MANAGEMENT, CONSTRAINTS, FINANCIAL RESOURCES.

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА.....	10
1.1 Сутність та класифікація оборотного капіталу підприємства	10
1.2 Основні аспекти управління оборотним капіталом підприємства.....	16
1.3 Методологічний підхід до оцінки ефективності управління оборотним капіталом підприємства.....	21
Висновки до розділу 1.....	24
РОЗДІЛ 2 ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМ КАПІТАЛОМ ТОВ «ФОЛДЕР»	26
2.1 Аналіз та оцінка фінансово-господарської діяльності поліграфічних підприємств на прикладі ТОВ «ФОЛДЕР».....	26
2.2 Аналіз та оцінка складу та структури оборотного капіталу ТОВ «ФОЛДЕР».....	33
2.3 Аналіз ефективності використання оборотного капіталу ТОВ «ФОЛДЕР»..	40
Висновки до розділу 2.....	45
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМ КАПІТАЛОМ ТОВ «ФОЛДЕР».....	47
3.1 Сучасні проблеми розвитку видавничо-поліграфічної галузі в Україні.....	47
3.2 Напрямки підвищення ефективності управління оборотним капіталом ТОВ «ФОЛДЕР»	51
Висновки до розділу 3.....	58
ВИСНОВКИ	61
ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ НА ДЖЕРЕЛА.....	64
ДОДАТКИ.....	70
Бібліографічна довідка	

					МР.ФНм-75.00.00.000 ПЗ						
Змн.	Лист	№ докум.	Підпис	Дата	Удосконалення управління оборотним капіталом поліграфічних підприємств в умовах обмеженості фінансових ресурсів				Літ.	Арк.	Акрушів
Розроб.		Литвинова К.В.									
Перевір.		Витвицька У.									
Реценз.											
Н. Контр.		Витвицька У.							ІФНТУНГ, ФНм-22-1		
Затверд.		Маринчак Л.Р.									

ВСТУП

Для сучасної економіки характерна нестабільність і висока динамічність зовнішнього середовища. Всі ці фактори негативно впливають на фінансовий стан підприємств та змушують їх керівництво приймати рішення в умовах невизначеності. Значна частина підприємств зіштовхнулася з серйозними проблемами виробничого та фінансового характеру і знаходяться в кризовому стані. Внаслідок цього на перший план виходять фінансові аспекти діяльності підприємств, одним із таких є управління оборотним капіталом підприємства.

Особливої актуальності в умовах сучасних реалій набуває питання поліпшення ефективності управління оборотним капіталом підприємства, що є важливим елементом підвищення ефективності діяльності підприємства загалом, оскільки розробка і впровадження раціональних підходів в управлінні забезпечують стійкість фінансового стану, платоспроможність, інвестиційну привабливість вітчизняних підприємств.

Дослідженням проблем управління оборотним капіталом підприємств та поліпшенням ефективності даного процесу займалося багато науковців та економістів-практиків як: Бланк І.А. , Болтянська Л.О., Насібова О.В., Придатченко Б.Ю., Рубаха М. В., Цюпа М.-М. П., Бедринець М. Д., Довгань Л. П., Поддєрьогін А.М., Білик М.Д., Буряк Л.Д., Горячий Ю., Андрійченко Ж. , Рудницька О.М., Грипенків О.І., Грипенків А.І. та інші. Разом з тим, не зважаючи на вагомий науковий доробок у даному аспекті, досліджувана проблема не втрачає своєї актуальності.

Мета магістерської роботи полягає в удосконаленні теоретико-методичних основ управління оборотним капіталом поліграфічних підприємств та розробці відповідних практичних рекомендацій щодо її поліпшення в умовах обмеженості фінансових ресурсів.

Відповідно до сформульованої мети поставлені такі завдання:

- висвітлити економічну сутність оборотного капіталу підприємств та представити його класифікацію;

- висвітлити сутність та значення управління оборотним капіталом підприємств в умовах обмеженості фінансових ресурсів;
- висвітлити методичний підхід до оцінки ефективності управління оборотним капіталом підприємства та запропонувати систему відповідних показників;
- висвітлити особливості діяльності вітчизняних поліграфічних підприємств на прикладі ТОВ «ФОЛДЕР», здійснити аналіз та оцінку динаміки його основних фінансово-економічних показників;
- здійснити аналіз та оцінку складу та структури оборотного капіталу ТОВ «ФОЛДЕР»;
- здійснити аналіз ефективності використання оборотного капіталу досліджуваного поліграфічного підприємства;
- окреслити напрямки та запропонувати заходи щодо покращення ефективності управління оборотним капіталом ТОВ «ФОЛДЕР».

Об'єктом дослідження є процеси управління оборотним капіталом поліграфічних підприємств в умовах обмеженості фінансових ресурсів.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних засад та підходів щодо управління оборотним капіталом поліграфічних підприємств в умовах обмеженості фінансових ресурсів

Інформаційною основою дослідження є річні бухгалтерські, статистичні звіти; наукові дослідження і праці вітчизняних та зарубіжних науковців і практиків.

У процесі проведення дослідження було використано такі методи: аналізу, синтезу, наукової абстракції, системного підходу (при уточненні економічної сутності оборотного капіталу, здійсненні його класифікації, визначенні ролі управління оборотним капіталом в загальній системі управління підприємством); економічного, системного та статистичного аналізу (при виявленні проблем використання оборотного капіталу); логічного узагальнення (при формулюванні висновків); статистичні методи (при поданні результатів

дослідження); структурно-функціональний метод (при формуванні системи показників оцінки ефективності управління оборотним капіталом підприємства).

Магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, висновків та переліку посилань на джерела, а також містить додатки.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у поглибленні теоретично-методичних засад щодо забезпечення ефективності управління оборотним капіталом поліграфічних підприємств в умовах обмеженості фінансових ресурсів. Найбільш вагомим науковим результатом магістерської роботи, що визначає її наукову новизну, є удосконалення системи принципів, яких слід дотримуватися для забезпечення ефективного управління оборотним капіталом. Також подано систему показників оцінки ефективності управління оборотним капіталом підприємства, яку запропоновано доповнити показниками ліквідності та рентабельністю оборотного капіталу.

Результати наукових досліджень щодо найефективніших способів вирішення проблем ресурсного забезпечення підприємств поліграфічної галузі (на прикладі ТОВ «ФОЛДЕР») було опубліковано у науковому журналі «Молодий вчений» (№ 12 (112), грудень 2022 р.). Найменування статті – «Управління фінансовими ризиками через їх оцінювання при випуску поліграфічної продукції».

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Сутність та класифікація оборотного капіталу підприємства

У сучасних умовах необхідно зміцнювати та покращувати фінансовий стан та ефективність діяльності підприємств усіх галузей національної економіки. Найбільш надійним інструментом забезпечення їх стабільного функціонування виступає процес управління оборотним капіталом, адже це один із найбільш обмежених і в той же час найбільш значущих ресурсів. У зв'язку з цим необхідним є визначення його оптимальної величини, оскільки його нестача може негативно вплинути на ліквідність та платоспроможність підприємства, безперервність його виробничого процесу та операційної діяльності загалом. Проте надлишки даних видів активів також матимуть негативний вплив на загальну ефективність функціонування організації.

Один із перших дослідників, що досліджував капітал, є Адам Сміт, який вважав, що це частина запасів, яку направляють не на споживання, а на отримання доходу. Сміт розділяв капітал на основний (поліпшення землі, машини, обладнання – усе те, що «приносить дохід або прибуток без переходу від одного власника до іншого або без подальшого обігу») та оборотний (витрачається на товари, які куплені, виготовлені або перероблені задля продажу з вигодою, тобто такий капітал приносить дохід «лише шляхом такого обігу або послідовних обмінів»). Витрати на заробітну плату Адам Сміт вважав частиною оборотного капіталу [1].

Термін «оборотний капітал» походить від англійського поняття «circulating capital» і в україномовних джерелах його синонімами є “оборотні засоби”, “оборотні кошти”, “оборотні активи”, “поточні активи”, які трактують як «предмети праці», «матеріальні активи», «кошти, що обертаються» тощо.

Немало вчених не відокремлюють ці терміни і досліджують їх як тотожні (таблиця 1.1).

Таблиця 1.1- Сутність оборотного капіталу підприємства

Представники	Суть поняття
1	2
Болтянська Л.О., Андреева Л.О., Лисак О.І.	Оборотний капітал – це засоби виробництва, що беруть участь тільки в одному виробничому циклі, під час якого переносять цілком свою вартість на вартість виготовленої продукції[2].
Косарева І.П., Великий Ю.М., Капустенко Ю.М.	Оборотний капітал можна розглядати як предмет праці у грошовому еквіваленті, що існує на всіх стадіях кругообігу та який споживається в процесі одного операційного циклу і цілком переносить свою вартість на створений продукт під час виробництва[3].
Насибова О.В., Придатченко Б.Ю.	Оборотний капітал – це грошові кошти, вкладені в оборотні засоби і засоби обігу для того, щоб забезпечити процес виробництва й реалізації продукції і за сприятливих умов отримати прибуток [4].
Поддєрьогін А. М.	Науковець розглядає терміни «оборотні кошти» і «оборотний капітал» як тотожні і вважає, що це – «кошти, авансовані в оборотні виробничі фонди й у фонди обігу для забезпечення безперервності процесу виробництва, реалізації продукції та отримання прибутку» [5, с. 16]

Згідно Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» оборотні активи – це «гроші та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу» [6].

Виходячи з цього, слід погодитися з думкою А. М. Поддєрьогіна, що оборотний капітал та оборотні активи, оборотні кошти та оборотні засоби - це синонімічні поняття, оскільки це все частина майна підприємства, що безперервно знаходиться в процесі кругообігу його діяльності, проходить стадії виробництва та стадії обігу. Проте головними умовами ототожнення цих понять є, на думку вітчизняних дослідників, наступні:

1. вони повинні контролюватись, знаходитись у володінні підприємства;
2. вони повинні мати достовірно визначену вартість у грошовому вираженні [7].

Оборотний капітал може досліджуватися з різних аспектів, однак його основними характеристиками є ліквідність, обсяг та структура. У процесі операційної діяльності проходить постійна трансформація окремих елементів оборотного капіталу залежно від:

- виду господарської діяльності підприємства;
- величини і ліквідності активів;
- обсягу капіталу, який є постійним і непостійним;
- типу джерел фінансування діяльності - власних або позикових.

На думку Тучак О. [8], оборотний капітал класифікується за статтями балансу (запаси, грошові кошти, дебіторська заборгованість) або ж за часом (фіксований та тимчасовий).

Фіксований оборотний капітал – це така сума оборотних активів, яка потрібна для забезпечення мінімальних довгострокових потреб підприємства, тобто це майже стабільна величина інвестування в оборотні активи, окремі статті якого перебувають у звичайному русі. Фіксований оборотний капітал має спільні риси з основним капіталом підприємства:

- фінансування такого оборотного капіталу може носити довгостроковий характер, хоча активи і є оборотними (наприклад, фінансування купівлі великих оптових партій імпортного товару, який не вигідно або неможливо купувати більш дрібними партіями);
- у компанії, що розвивається, потреба у зростанні фіксованого капіталу зростає паралельно зі зростанням основного капіталу [8].

Тимчасовий оборотний капітал – це поточні активи, потреба в яких виникає тимчасово або є залежною від сезону. Така класифікація оборотного капіталу необхідна для прийняття рішення щодо його короткострокового або

довгострокового фінансування. Зрозуміло, що тимчасовий оборотний капітал більш вигідно фінансувати за рахунок короткострокових джерел [8].

Рубаха М. В. та Цюпа М.-М. П. виділяють іншу класифікацію оборотного капіталу, адже вважають, що таким чином можна більше його систематизувати та забезпечити ефективне використання. Тому виділяють наступні кваліфікаційні ознаки:

- 1) За швидкістю обігу:
 - з високою швидкістю обігу;
 - з середньою швидкістю обігу;
 - з низькою швидкістю обігу.
- 2) За характером участі в операційному циклі оборотні активи поділяються на ті, які обслуговують:
 - виробничий цикл підприємства (запаси сировини, матеріалів, напівфабрикатів; незавершене виробництво, готова продукція);
 - фінансовий цикл підприємства (грошові кошти, дебіторська заборгованість, поточні інвестиції).
- 3) Відповідно до місця у відтворювальному процесі:
 - оборотні активи у сфері виробництва;
 - оборотні активи у сфері обігу [9].

Склад і розміщення оборотного капіталу залежать від того, в якій сфері він функціонує: виробничій, торгово-посередницькій чи у сфері послуг. У виробничій сфері оборотні кошти авансуються в оборотні виробничі фонди і фонди обігу.

Оборотні виробничі фонди – це оборотні кошти, які обслуговують сферу виробництва, а саме: сировина, основні і допоміжні матеріали; покупні напівфабрикати, тара, паливо, витрати майбутніх періодів.

Фонди обігу обслуговують сферу обігу, до них належать готова продукція, товари відвантажені (дебіторська заборгованість), грошові кошти та їх еквіваленти [10].

Попри те що, існують відмінності між оборотними фондами та фондами обігу, вони детальніше відображають склад оборотних активів і їх відтворення за сферами.

Складові оборотного капіталу зображені на рисунку 1.1.



Рисунок 1.1 – Основні складові оборотного капіталу

Джерело: сформовано автором на основі [2]

Оборотний капітал проходить через три стадії обігу - грошову, товарну та виробничу. Розподіл капіталу на основний і оборотний властивий лише для продуктивного капіталу. Грошовий і товарний капітали, які функціонують у сфері обігу, такого поділу не мають. В основі поділу капіталу на основний і оборотний лежить спосіб участі різних частин продуктивного капіталу в процесі перенесення вартості. Поділ капіталу на постійний і змінний відбувається для авансованого капіталу, який задіяний в процесі виробництва додаткової вартості [4].

Для стабільного функціонування підприємства необхідні декілька джерел фінансування оборотного капіталу, оскільки існує високий рівень інфляції. Джерела фінансування оборотного капіталу сформовані за рахунок певної структури фінансових ресурсів, які дають змогу підприємству безперервно здійснювати свою діяльність, а також підтримувати на достатньому рівні свою платоспроможність, мати певний резерв коштів для швидкого реагування у випадку непередбачуваних ситуацій, коли раптово настане необхідність сплачувати свої борги (рисунки 1.1 та 1.2). Наявні активи - це потенціал підприємства, який отримується з відповідних джерел та відображається в його балансі. З точки зору бухгалтерського балансу оборотний капітал – це перевищення оборотних активів підприємства над його короткотерміновими зобов'язаннями.

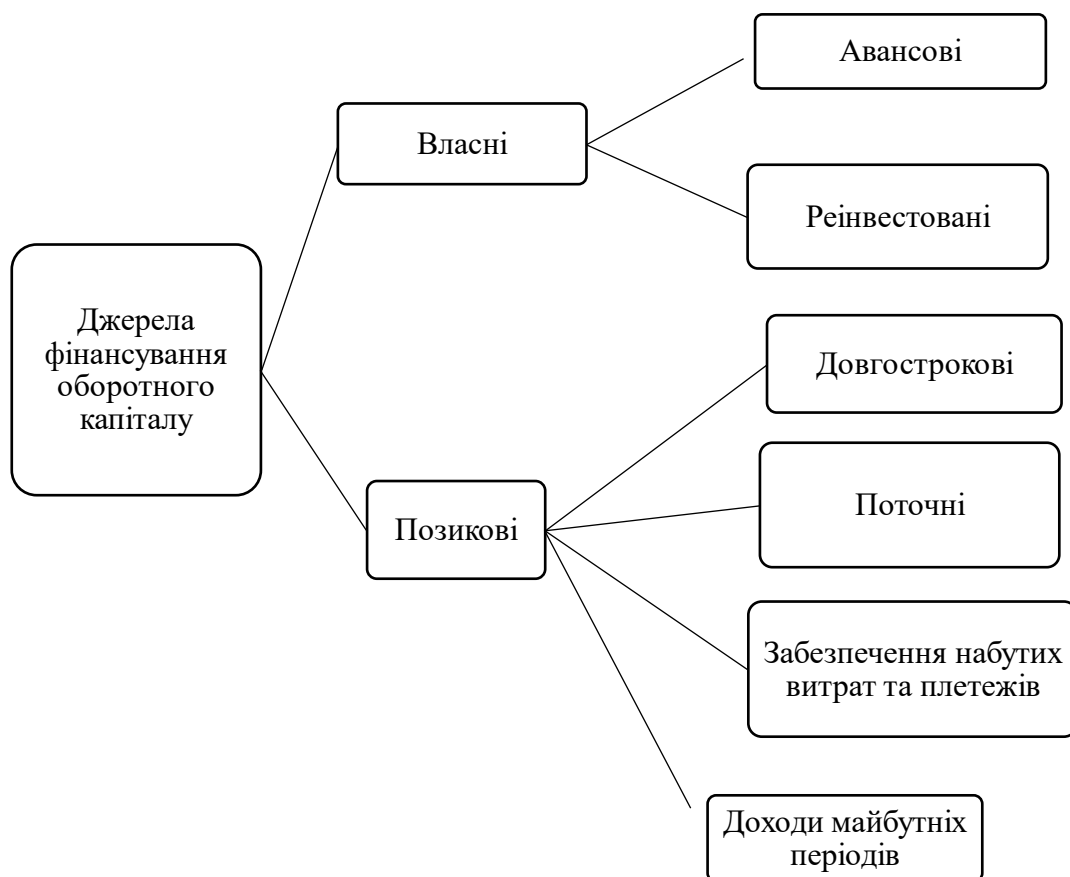


Рисунок 1.2 – Джерела фінансування оборотного капіталу

Джерело: сформовано автором на основі [2, 3]

Отож, оборотний капітал та оборотні активи, оборотні кошти та оборотні засоби є тотожними поняттями, адже це частина активів підприємства, яка дає змогу йому мати стійке фінансове становище. Оборотний капітал важливий для забезпечення безперервної та ефективної роботи підприємств, його достатній обсяг дає змогу бути платоспроможним та ліквідним завдяки високій мобільності оборотних активів. Це пояснюється тим, що він призначений для гарантування поточних фінансових потреб виробництва та представлений різними видами активів, що швидко перетворюються в гроші або витрачаються протягом короткого строку в процесі діяльності. Важливою є наявність надійних джерел фінансування оборотного капіталу для формування певного рівня резерву коштів, адже це дасть змогу підприємству бути гнучким та швидко реагувати у форс-мажорних ситуаціях.

1.2 Основні аспекти управління оборотним капіталом підприємства

Оборотний капітал дає змогу підтримати поточні операції, забезпечує ліквідність, а ефективне управління ним дозволяє оптимізувати використання ресурсів, чим зменшує ризики та забезпечує фінансову стабільність підприємства. В загальній системі управління діяльністю підприємства важливим є коректне розпорядження оборотним капіталом, оскільки це визначає його обсяг та структуру, джерела покриття та їх співвідношення, забезпечує вирішення проблем щодо рентабельності та платоспроможності компанії.

Метою управління оборотним капіталом є оптимізація його обсягу та удосконалення структури для забезпечення прийнятного рівня фінансового стану підприємства, підвищення ефективності виробництва та обслуговування фінансово-господарських процесів.

Відповідно до мети завданнями управління оборотним капіталом є наступні:

- забезпечення необхідного обсягу оборотного капіталу з метою підтримки поточної платоспроможності підприємства та задля забезпечення нормативів ліквідності;
- забезпечення фінансової стійкості суб'єкта господарювання шляхом пошуку та оптимізації джерел фінансування оборотного капіталу;
- забезпечення безперебійності виробничих процесів через контроль обсягу оборотного капіталу та поточних зобов'язань з урахуванням тривалості операційного та фінансового циклів підприємства;
- забезпечення ефективності використання оборотного капіталу з метою підвищення прибутковості діяльності підприємства;
- забезпечення оптимального співвідношення між власними та залученими, коротко- та довгостроковими джерелами фінансування оборотних активів шляхом їх оптимізації з позиції мінімізації витрат та відповідності фінансовій стратегії підприємства [11,12].

Суб'єктом управління оборотним капіталом можуть виступати:

- фінансові установи та компанії;
- директори усіх рівнів, відповідно до їх обов'язків в межах управління оборотним капіталом;
- планово-економічний відділ;
- інші підрозділи та працівники відповідно до посадових обов'язків [12].

Управління оборотним капіталом є досить складним процесом, оскільки включає систему взаємопов'язаних елементів, які забезпечують цілеспрямований вплив на об'єкти процесу виробництва завдяки своїм функціям та принципам.

Функції оборотного капіталу, які характеризують його як економічну категорію, поділяють на загальні та спеціальні. До загальних відносяться:

- захисна – є важливою, адже основні засоби можуть бути орендовані, а оборотний капітал повинен бути в наявності та брати участь у створенні продукту та отриманні доходу;
- регулююча – дозволяє визначити ступінь довіри до підприємства з боку клієнтів, інвесторів, кредиторів та інших контрагентів. Оцінка ступеня довіри неможлива без врахування оборотного капіталу;
- гарантійна – відповідає за ефективність діяльності підприємства та є предметом аналізу кредиторів підприємства [3,14].

До спеціальних функцій оборотного капіталу відносяться:

- розрахункова – відповідає за завершення кругообігу коштів шляхом перетворення оборотного капіталу із товарної форми на грошову;
- відтворювальна – забезпечує безперервність процесу виробництва та реалізації продукції;
- виробнича – полягає у підтриманні безперервності виробничого процесу;
- платіжно-розрахункова – оплата матеріальних цінностей, що відбувається у грошовій формі [3, 8, 14].

Управління оборотним капіталом потребує гнучкості та підготовки до динамічних змін в економічній сфері, тому для підвищення ефективності даного процесу варто дотримуватися певних принципів. На основі опрацювання низки наукових праць, присвячених управлінню оборотним капіталом, нами удосконалено систему принципів, тобто правил, яких слід дотримуватися під час здійснення даного процесу. Вони представлені на рисунку 1.3.

Принципи управління оборотним капіталом

1. Принцип оптимізації рівня запасів

- дозволить зменшити надмірні запаси, у той же час уникнути їх нестачі/дефіциту;
- забезпечить скорочення витрат на утримання запасів;
- забезпечується шляхом вибору методів ефективного управління оборотним капіталом: система ABC, система рівня повторного замовлення, система рівномірної поставки, система оперативного управління і т. д.

2. Принцип використання інноваційних технологій

- новітні системи управління запасами та технології автоматизації дають змогу зменшити ризики недостачі або перевищення запасів

3. Принцип стратегічного планування

- полягає в ретельному прогнозуванні попиту на товари або послуги, що дозволить уточнити обсяги запасів та здійснювати планування виробництва;
- дасть змогу адаптувати стратегії підприємства щодо управління оборотним капіталом до змін в попиті під час зміни циклу галузі/сезонності.

4. Принцип управління дебіторською заборгованістю, як інструмент зменшення фінансових ризиків підприємства

- дозволить встановити оптимальні строки та розміру товарного кредиту та передбачає систем контроль інкасації, допомагає підтримувати стабільність фінансових потоків, сформувані найвигіднішу кредитну політику для підприємства та забезпечити мінімізацію фінансових ризиків.

5. Принцип максимізації ліквідності

- дозволить раціонально розмістити фінансові ресурси для забезпечення достатнього рівня ліквідності та платоспроможності підприємства, а також здійснювати короткострокові вкладення капіталу при наявності тимчасово вільного залишку грошових коштів.

6. Принцип обліку та планування обсягу та складу оборотного капіталу

- полягає у застосуванні ефективних фінансових інструментів для оцінки ефективності управління оборотним капіталом.

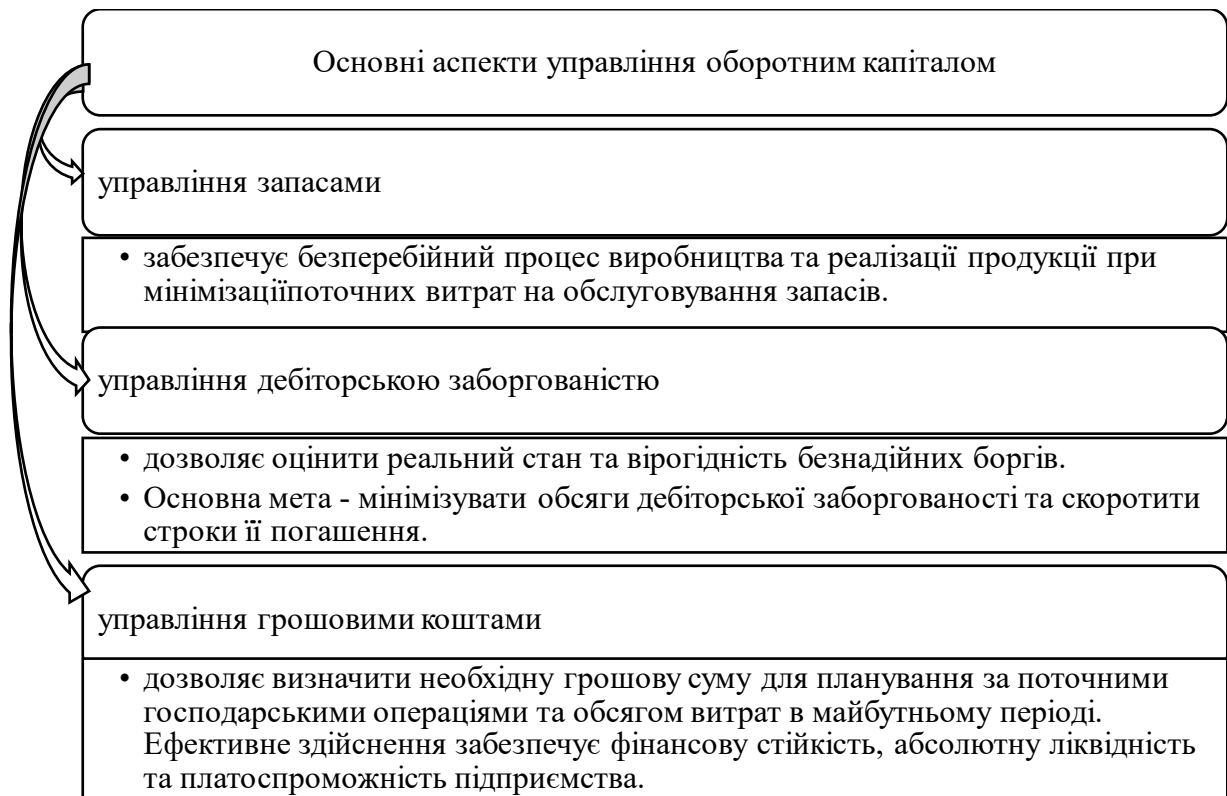
7. Принцип організації моніторингу ефективності управління оборотним капіталом

- дозволить отримати інформацію для діагностики внутрішнього й зовнішнього середовища підприємства шляхом постійного моніторингу, соціальних спостережень та експертних оцінок;
- регулярний моніторинг фінансових показників дозволить вчасно виявляти проблеми та розробляти відповідні управлінські рішення для їх усунення

Рисунок 1.3 - Принципи управління оборотним капіталом на підприємствах

Джерело: власна розробка

Особливістю оборотного капіталу є наявність його певних складових, які потребують індивідуального підходу до управління ними (рисуюнок 1.4).



Рисуюнок 1.4 - Основні аспекти управління оборотним капіталом

Управління оборотним капіталом тісно пов'язано з управлінням ризиками, як фінансовими, так і операційними. Це, з одного боку, дозволяє використовувати механізми ризик-менеджменту в управлінні оборотним капіталом, а з іншого боку, вимагає враховувати дилему «більший дохід - більший ризик» при виборі рішень.

Згідно з Горячим Ю., фінансові ризики становлять найбільшу частину сукупних господарських ризиків підприємства і впливають на різні аспекти господарської діяльності підприємства. Зростання ступеня впливу фінансових ризиків на результати фінансової діяльності підприємства пов'язане із швидкою зміною економічної ситуації в країні і кон'юнктури фінансового ринку, а також із розширенням сфери фінансових відносин, появою нових фінансових технологій та інструментів [13].

Фінансові ризики пов'язують із ситуаціями з невизначеністю обставин, а також можливим настанням чи ненастанням певних подій, які утворюються у мінливих ринкових умовах та супроводжуються фінансовими втратами під час провадження саме фінансової діяльності. Виділяють основні чинники, які можуть впливати на формування фінансових ризиків:

- нестабільність економічної ситуації та зростання інфляції;
- нестабільність фінансового і валютного ринків;
- підвищення витрат на підприємстві;
- нераціональна фінансова та управлінська політика підприємства;
- загострення конкуренції ;
- політичні чинники тощо.

Отже, на сучасному етапі розвитку економіки, ефективна політика управління оборотним капіталом дає підприємству велику кількість переваг, робить його фінансову діяльність стабільною, забезпечує високу конкурентоспроможність на ринку у довгостроковому періоді. Забезпечення високого рівня ліквідності активів, їх своєчасного оновлення, ефективності їх використання та оптимізації структури джерел фінансування є першочерговими завданнями для більшості вітчизняних підприємств.

1.3 Методологічний підхід до оцінки ефективності управління оборотним капіталом підприємства

Підприємства, які ефективно використовують оборотний капітал, мають змогу покращити свою фінансову стійкість та конкурентоспроможність на ринку, проте це вимагає систематичності та постійного вдосконалення процесу управління. Управління оборотними активами має комплексно та всебічно охоплювати всі сфери діяльності, що може бути досягнуте за допомогою здійснення в межах підприємства певної сукупності процесів, що є алгоритмом взаємопов'язаних та взаємообумовлених дій для досягнення поставленої мети.

Важливо обирати показники, які впливають на роботу досліджуваного підприємства, та вміти їх діагностувати залежно від галузі, в якій воно функціонує.

Згідно з Господарським кодексом України, підприємства мають право самостійно планувати і здійснювати свою підприємницьку діяльність, а отже, вибирати методи управління, у тому числі оборотним капіталом та здійснювати контроль за його раціональним розміщенням і використанням [15]. У практиці зарубіжних та вітчизняних підприємств управління оборотним капіталом сумісно з функціями та принципами має оцінюватися за вибраною методикою.

Основна мета проведення аналізу ефективності управління оборотним капіталом полягає у комплексній оцінці показників ефективності розпорядження активами, за результатами яких керівництво зможе визначити сучасний стан підприємства і вчасно відреагувати на ризики в майбутньому.

В роботі І.О. Бланка сформована чітка послідовність етапів здійснення політики управління оборотними активами, яка передбачає проведення аналізу динаміки, складу і структури оборотних коштів, показників ефективності їх використання. Важливість даної методики полягає в тому, що вона відображає основні підходи в управлінні як оборотними активами у цілому, так і в розрізі конкретних їх видів – запасів, дебіторської заборгованості, грошових коштів [18].

Комплексну оцінку ефективності управління оборотним капіталом підприємства слід здійснювати в декілька етапів:

1. Аналіз та оцінка фінансово-господарської діяльності підприємства. Даний етап дає змогу ознайомитися з діяльністю підприємства завдяки вивченню тенденцій змін основних фінансово-економічних показників, які відображають фінансові результати від поточної діяльності та визначають його подальший розвиток. Основні джерела інформації для аналізу у випадку малих підприємств – це форми фінансової звітності № 1м-2м.

2. Аналіз та оцінка обсягу, складу та структури оборотного капіталу. Динаміка, склад та структура активів, структурні складові оборотного капіталу

аналізуються на основі форми № 1м, при цьому практикою фінансового аналізу виділено такі основні методи: горизонтальний, вертикальний і трендовий аналіз.

В організації оборотного капіталу насамперед варто розрізняти його склад і структуру. Склад оборотного капіталу - це сукупність окремих елементів (статей) оборотних виробничих фондів і фондів обігу, а структура - це співвідношення його окремих елементів у їх загальному обсязі [8].

3. Аналіз ефективності використання оборотного капіталу.

Даний етап спрямований на розрахунок, аналіз та оцінку та відповідних коефіцієнтів, які характеризують ефективність управління оборотним капіталом. Розраховані показники оборотності оборотного капіталу, його окремих складових, тривалість обороту та коефіцієнт завантаженості дають можливість обґрунтовувати та реалізовувати управлінські рішення у сфері покращення управління оборотним капіталом [14]. Для оцінки ефективності управління оборотним капіталом застосовують показники, які певною мірою дають змогу визначити ефективність стратегії управління оборотним капіталом, їх перелік подано на рисунку 1.5, а порядок визначення – у додатку А.

Коефіцієнт ефективності використання оборотного капіталу			Коефіцієнт закріплення оборотного капіталу		Тривалість обороту оборотних капіталу		
Коефіцієнт оборотності оборотних активів, що обслуговують виробничий цикл		Тривалість обороту оборотних активів, що обслуговують виробничий цикл		Коефіцієнт оборотності оборотних активів, що обслуговують фінансовий цикл		Тривалість обороту оборотних активів, що обслуговують фінансовий цикл	
Коефіцієнт оборотності готової продукції	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	Коефіцієнт оборотності фінансових надходжень		Коефіцієнт оборотності виробничих запасів		Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	
Тривалість операційного циклу				Тривалість фінансового циклу			

Рисунок 1.5 – Показники оцінки ефективності управління оборотним капіталом

Важливо відзначити, що інтерпретація того чи іншого показника може варіюватися в залежності від галузі та стратегії підприємства.

Для повного розуміння окремих аспектів фінансового стану підприємства, які значною мірою залежать від ефективності управління оборотним капіталом, пропонуємо доповнити дослідження показниками, представленими на рисунку 1.5. Порядок їх визначення теж подано у додатку А.

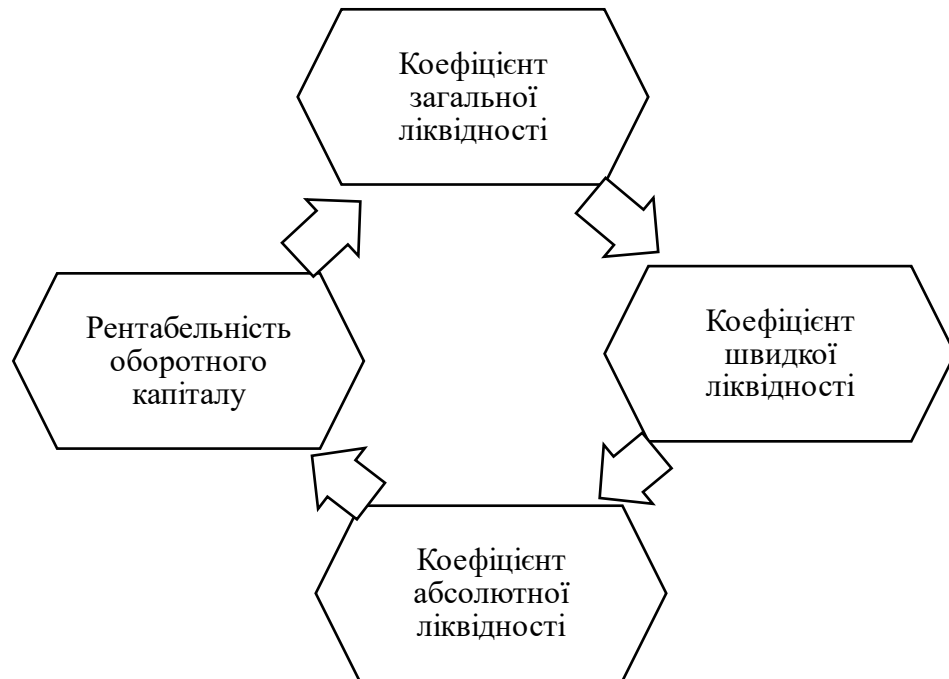


Рисунок 1.6 – Коефіцієнти ліквідності та рентабельності підприємства

Отож, застосування запропонованого методичного підходу дасть змогу детальніше оцінити стан та зміни в складі оборотного капіталу, ефективність його використання та визначити його вплив на фінансовий стан підприємства.

Висновки до розділу 1

У процесі проведення дослідження встановлено, що оборотний капітал та оборотні активи, оборотні кошти та оборотні засоби - це тотожні поняття, адже це частина активів підприємства, яка дає змогу йому мати стійке фінансове

становище. Оборотний капітал важливий для забезпечення безперервної та ефективної роботи підприємств, його достатній рівень дає змогу бути платоспроможним та ліквідним завдяки високій мобільності оборотних активів.

Метою управління оборотним капіталом є оптимізація його обсягу та удосконалення структури для забезпечення прийняттого рівня фінансового стану підприємства, підвищення ефективності виробництва та обслуговування фінансово-господарських процесів.

На основі опрацювання низки наукових праць, присвячених управлінню оборотним капіталом, удосконалено систему принципів, яких слід дотримуватися при здійсненні даного процесу. Дана система містить такі принципи, як принцип оптимізації рівня запасів; принцип використання інноваційних технологій; принцип стратегічного планування; принцип управління дебіторською заборгованістю, як інструментом зменшення фінансових ризиків підприємства; принцип максимізації ліквідності; принцип обліку та планування обсягу та складу оборотного капіталу; принцип організації моніторингу ефективності управління оборотним капіталом.

Чимало вітчизняних та зарубіжних учених досліджують проблему управління оборотним капіталом, та пропонують різні підходи стосовно організації дослідження. Проте в даній роботі виділено наступні три основні аспекти проведення дослідження: управління запасами; управління дебіторською заборгованістю; управління грошовими коштами.

Ефективна політика управління оборотним капіталом дає підприємству велику кількість переваг, робить його фінансову діяльність стабільною, забезпечує високу конкурентоспроможність на ринку у довгостроковому періоді. Забезпечення високого рівня ліквідності активів, їх своєчасного оновлення, ефективності їх використання та оптимізації структури джерел фінансування є першочерговими завданнями для більшості вітчизняних підприємств.

РОЗДІЛ 2

ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМ КАПІТАЛОМ ТОВ «ФОЛДЕР»

2.1 Аналіз та оцінка фінансово-господарської діяльності поліграфічних підприємств на прикладі ТОВ «ФОЛДЕР»

Поліграфічні підприємства представляють вкрай важливу та потрібну галузь економіки країни, що пов'язує виробництва, які випускають друковану продукцію, а саме книги, журнали, газети, плакати, візитівки, листівки, географічні карти, упаковки тощо. Таких підприємств дуже багато, адже до них відносяться великі та малі друкарні, видавництва, рекламні агентства, а також маркетингові і торгівельні фірми. У зв'язку з цим у даній галузі спостерігається високий рівень конкуренції, тому ефективне управління капіталом та вдале розпорядження майном поліграфічних підприємств набуває особливої актуальності.

На сьогоднішній день важливо як ніколи бути лідером в якості та інноваційності на ринку, щоб мати високий рівень конкуренції і в результаті мати високий дохід, адже для покупця важливо отримати не тільки доброякісний товар чи сервіс, а й привабливе упакування, комфортність та відповідну інформативність про послугу та продавця. Політика управління оборотним капіталом забезпечує пошук компромісу між ризиком втрати ліквідності та ефективністю роботи.

В останні роки в Україні спостерігається досить нестабільна економічна ситуація: спочатку COVID-19, згодом повномасштабна війна, яка внесла значні корективи у функціонування кожного суб'єкта господарювання. Компанії вже згодом пристосувалися до таких непростих умов ведення бізнесу завдяки правильному управлінню своїм капіталом та вмінню швидко вирішувати проблеми. Звісно, є суб'єкти господарювання, які не впоралися із такими викликами: до прикладу, кількість виробництв з використанням технологій

низького та середньонизького рівня у 2020–2022 роках зменшилася з 31912 до 23898 од., тобто на 8014 од. або 25,11% [21].

Видавничо-поліграфічна галузь не стала винятком. Під час локдауну книгарні, видавці зазнали значних збитків, але завдяки ініціативі Президента та за підтримки Кабінету Міністрів України була прийнята Постанова від 9 грудня 2021 р. № 1272 «Деякі питання надання допомоги в рамках Програми «ЄПідтримка». Відповідно до даної Постанови вакциновані двома дозами громадяни України, які мали сертифікат у застосунку Дія, змогли отримати 1000 грн. від держави й витратити їх на театри, кіно, музеї, спортзали, концерти, книги чи внутрішні перевезення [22].

З початком повномасштабної війни в Україну перестав надходити картон з-за кордону, а логістика подорожчала настільки, що робити навіть попередні прорахунки за тендерами для замовників стало укрαι важко. Але до всього цього додалася ще одна проблема: проблеми картону відчуває не тільки Україна, але і Європа. Тут картон дорожчає щомісяця і, читаючи новини зі світу поліграфії, можна побачити, як той чи інший виробник сповіщає спільноту або про те, що він продає свої активи на території росії, або про те, що він знову змушений підняти свої ціни на картон. Це пов'язано, по-перше, із дефіцитом матеріалів для виробництва картону, тобто дерева, а, по-друге, з підвищенням цін на енергоносії. Але якщо раніше ціни зростали в основному на целюлозний картон, то тепер подорожчання зачепило і макулатурний, і крафт, і гофрокартони [23].

Так, згідно з розрахунковими даними, зробленими на основі офіційної інформації Державної служби статистики України [21], обсяг реалізованої продукції поліграфічної діяльності у 2020–2022 роках зменшився на 2%, проте у 2021 р. в порівнянні з попереднім роком відбулося зростання на 21%, а у 2022 р. - зменшення на 19% (рисунок 2.1)

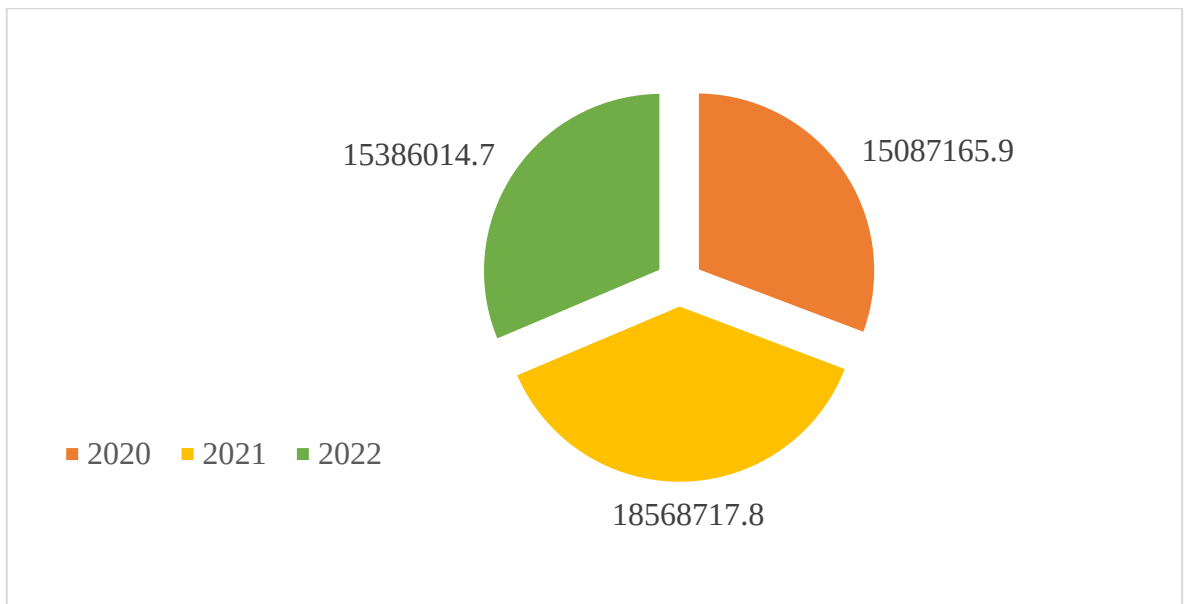


Рисунок 2.1 - Обсяг реалізованої продукції поліграфічних підприємств у 2020–2022 рр., тис. грн.

Джерело: сформовано автором на основі [21]

Серед нових тенденцій розвитку поліграфії та ринку поліграфічних послуг в Україні слід відмітити наступні:

- застосування інноваційних електронних засобів виробництва друкарських шаблонів текстів й графіки для всіх засобів друку, тобто застосування комп'ютера для фотонабору та кольороподілу;
- комплексна механізація й автоматизація всього виробництва;
- збільшення зацікавленості до нешаблонної поліграфії (ламінування, конгревне тиснення, біговка тощо);
- орієнтація на екологічно-вартісні технології та захист довкілля;
- підвищення попиту на друк на упаковці;
- введення нових маркетингових та управлінських технологій тощо [24, 28, 29].

Через складну ситуацію в Україні тяжко спрогнозувати розвиток видавничо-поліграфічних підприємств, бо з'явилися такі ризики, як знищення основних засобів унаслідок ракетних обстрілів, ускладнена логістика до міжнародного ринку та низка інших. Дані проблеми видавничо-поліграфічних

підприємств в Україні змушують впроваджувати зміни в управлінських діях у напрямку забезпечення подальшого розвитку даної галузі в умовах глобальної нестабільності та обмеженості ресурсів. Більш детально це все можемо довести на прикладі поліграфічного підприємства ТОВ «ФОЛДЕР», яке продовжує функціонувати та розвиватися в даних умовах.

Товариство з обмеженою відповідальністю «ФОЛДЕР» (далі по тексту – ТОВ «ФОЛДЕР», Товариство) є суб'єктом господарювання, що діє на принципах самоокупності. Створено та діє відповідно до Конституції України, Господарського кодексу України, закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю», інших законів України та нормативно-правових актів, чинних на території України, та статуту Товариства.

Код ЄДРПОУ: 30673278

Місцезнаходження юридичної особи: Україна, Івано-Франківська обл., місто Калуш, вулиця Богдана Хмельницького, будинок 81 Б.

Телефон : +380 (68) 950-09-43, +380 (3472) 6-22-58.

Електронна пошта: folder.in.ua@gmail.com

Форма власності: Недержавна власність.

Відомості про органи управління юридичної особи: загальні збори учасників.

ТОВ «Фолдер» 22 роки займається виробництвом канцелярських товарів з паперу та картону для школи та офісу під ТМ «Бузік», «Фолдер», "Карпатський калейдоскоп», «Гуцулятко». Товари для школи – основна продукція підприємства. Майже кожен українець зустрічався з нею, як під ТМ «Бузік», так під іншими торговими марками. Для здешевлення виробництва основну частину сировини привозять самостійно з країн Європи. Підприємство постійно оновлює дизайн та впроваджує нові види продукції.

Назва компанії – Фолдер (Folder – англ., папка) – є одночасно і назвою торгової марки – продукції для офісу. Торгова марка «Гуцулятко» – товари для дитячої творчості, де особливо впізнаваними є наповнені карпатським колоритом розмальовки, витинанки, аплікації. Торгова марка «Карпатський

калейдоскоп» – це величезний асортимент блокнотів для всіх і кожного, на скобі, спіралі, інтегральні та тверді палітурки з різноманітними матеріалами для обкладинок, що оздоблені вибіркоvim лаком, тисненням і т.д.

Метою діяльності ТОВ «ФОЛДЕР» є одержання прибутку, задоволення суспільних потреб в його продукції, роботах, послугах та реалізація на підставі одержаного прибутку соціальних та економічних інтересів учасників.

Товариство здійснює вільний вибір видів підприємницької діяльності, самостійно формує програми діяльності, вибирає постачальників та споживачів продукції, робіт і послуг.

Згідно з КВЕД-2010, на підприємстві слід виділити наступні коди видів економічної діяльності:

17.23 Виробництво паперових канцелярських виробів;

46.49 Оптова торгівля іншими товарами господарського призначення;

47.62 Надання в оренду інших машин, устаткування та товарів;

47.62 Роздрібна торгівля газетами та канцелярськими товарами в спеціалізованих магазинах;

49.41 Вантажний автомобільний транспорт;

68.20 Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна.

Отож, ТОВ «ФОЛДЕР» – це підприємство, яке здійснює різноманітні види діяльності, такі як виробництво паперових канцелярських виробів, надання послуг логістики, виробництво поліграфії, видавнича діяльність тощо.

Для утримання стабільної тенденції розвитку підприємства в умовах постійного загострення конкурентної боротьби та обмеженості фінансових ресурсів необхідно достовірно оцінити його фінансово-господарську діяльність – її обсяги, результативність та ефективність. Для оцінки фінансово-господарської діяльності ТОВ «ФОЛДЕР» за період 2020-2021 рр. необхідно провести аналіз динаміки його основних фінансово-економічних показників. Результати розрахунку показників зведено до таблиці 2.1. Інформаційною базою слугувала фінансова звітність ТОВ «ФОЛДЕР», що представлена у додатку Б.

Таблиця 2.1 – Основні фінансово-економічні показники ТОВ «ФОЛДЕР» за 2020-2022 рр.

2020р.	2021р.	2022р.	Абсолютне відхилення			Темпи росту, %		
			2021/ 2020	2022/ 2020	2022/ 2021	2021/ 2020	2022/ 2020	2022/ 2021
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Чистий дохід від реалізації продукції, тис. грн.								
13899,4	16985,8	16405,6	3086,4	2506,2	-580,2	122,2	118,0	96,6
Собівартість реалізованої продукції, тис. грн.								
10382,3	13315,9	11712,5	2933,6	1330,2	-1603,4	128,3	112,8	88,0
Чистий прибуток, тис. грн.								
604,6	589,7	1258,2	-14,9	653,6	668,5	97,5	208,1	213,4
Рентабельність активів (майна), %								
0,8	1,2	2,9	0,35	2,03	1,68	141,5	343,1	242,4
Рентабельність власного капіталу, %								
0,16	0,13	0,22	-0,02	0,06	0,09	84,7	141,0	166,5
Рентабельність реалізованої продукції, %								
0,04	0,03	0,08	-0,01	0,03	0,04	79,8	176,3	220,9

Розглядаючи показники, наведені у таблиці 2.1 та їх динаміку на рисунку 2.2, бачимо, що дане підприємство ефективно працює та активно розвивається протягом аналізованого періоду попри всю ситуацію, що склалася. Чистий дохід від реалізації продукції за 2020-2022 рр. збільшився на 18% або ж на 2506,2 тис. грн., що спричинене збільшенням обсягу реалізованої продукції в натуральних одиницях та зростанням цін на готову продукцію. Собівартість реалізованої продукції за аналізований період збільшилася на 12,8 % або ж на 1330,2 тис. грн., що спричинене збільшенням витрат ТОВ «ФОЛДЕР», зростанням цін на матеріали.

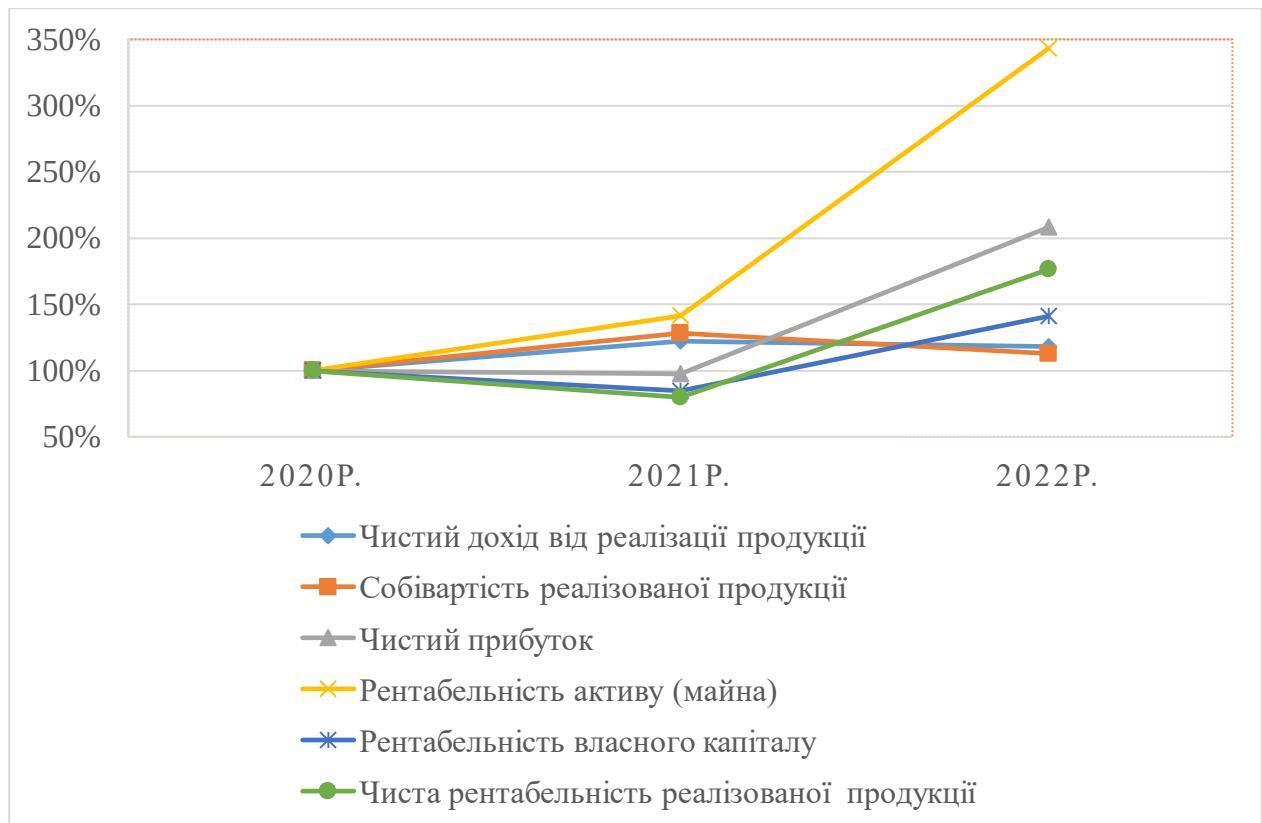


Рисунок 2.2 – Динаміка основних фінансово-економічних показників ТОВ «ФОЛДЕР» за 2020-2022 рр.

За досліджуваний період спостерігається збільшення чистого прибутку на 8,1% або ж на 653,6 тис. грн., що є позитивним явищем, яке дозволить збільшити обсяг оборотних коштів, сформувати фонди і резерви чи зробити реінвестиції у виробництво.

Рентабельність активів ТОВ «ФОЛДЕР» у 2020 році становить 0,8%, у 2021р. - 1,2%, а у 2022 р. - 2,9%, що спричинено збільшенням чистого прибутку. Рентабельність власного капіталу у 2020 р. сягнула 0,16%, а у 2022 р.- 0,22 %, тобто даний показник збільшився за аналізований період на 0,06% , що знову ж таки відбулося за рахунок збільшення чистого прибутку.

Рентабельність реалізованої продукції за аналізований період збільшилася з 0,04% до 0,08%, що удвічі більше за аналізований період. Дана ситуація дозволяє зрозуміти на скільки ефективно впроваджують нові інструменти щодо розвитку та дотримання основної стратегії підприємства.

За проведеним дослідженням динаміки основних фінансово-економічних показників ТОВ «ФОЛДЕР» за 2020-2022 рр. можна зробити висновок про те, що підприємство обрало правильну управлінську політику, що дає змогу впроваджувати нові технології, збільшувати обсяг реалізованої продукції, проводити роботу щодо залучення нових постачальників та покупців. Дана політика дозволяє збільшувати прибуток та жваво розвиватися. ТОВ «ФОЛДЕР» не є достатньо рентабельним, що може бути спричинене політико-економічною ситуацією у країні, проте доходи перевищують витрати, спостерігається суттєве зростання чистого прибутку. В сучасних умовах на це може впливати багато чинників як зовнішніх, так і внутрішніх: зростання обсягу готової продукції, зниження її собівартості, підвищення якості, поліпшення асортименту, підвищення ефективності використання виробничих фондів, зростання продуктивності праці. Як рекомендація на даному етапі, може бути те, що варто вдосконалювати старі й упроваджувати нові форми і методи залучення різних категорій клієнтів, а саме: вести науково-дослідну, аналітичну роботу, активно використовувати рекламу, маркетинг, розширювати ділові контакти з клієнтами.

2.2 Аналіз та оцінка складу та структури оборотного капіталу ТОВ «ФОЛДЕР»

Склад та структура оборотного капіталу вказує на співвідношення оборотних активів між собою та на доцільність їх використання. Систематична оцінка оборотного капіталу дозволяє визначити можливі проблеми діяльності підприємства та запропонувати заходи щодо їх усунення, прийняти стратегічні рішення щодо захисту суб'єкта господарювання від внутрішніх і зовнішніх факторів кризових явищ.

Отож, для аналізу оборотного капіталу необхідно спочатку проаналізувати активи ТОВ «ФОЛДЕР», їх склад та структуру за 2020-2022 роки (таблиця 2.2).

Інформаційної базою слугувала фінансова звітність ТОВ «ФОЛДЕР», що представлена у додатку Б.

Таблиця 2.2- Динаміка, склад та структура активів ТОВ «ФОЛДЕР»

Стаття	2020		2021		2022		Відхилення 2022/2020	
	тис. грн.	ПВ, %	тис. грн.	ПВ, %	тис. грн.	ПВ, %	Абс., тис. грн.	Відн., %
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Необоротні активи	293,1	2,89	206,8	1,86	233,2	1,96	-59,9	-20,44
Оборотні активи, в т.ч.:	9857,5	97,11	10900,3	98,14	11675,1	98,04	1817,6	18,44
запаси	7920,1	78,03	8161	73,48	8403,1	70,57	483	6,10
дебіторська заборгованість за продукцію	1884,4	18,56	2643,6	23,80	3172,4	26,64	1288	68,35
дебіторська заборгованість за розрахунком з бюджетом	22,8	0,22	39,7	0,36	61,2	0,51	38,4	168,42
інша поточна дебіторська заборгованість	3,1	0,03	9,7	0,09	0,6	0,01	-2,5	-80,65
грошові кошти та їх еквіваленти	1,7	0,02	23	0,21	1,6	0,01	-0,1	-5,88
витрати майбутніх періодів	25,4	0,25	23,3	0,21	36,2	0,30	10,8	42,52
Всього активів	10150,6	100	11107,1	100	11908,3	100	1757,7	17,32

За даними таблиці 2.2 можна зробити висновок, що за 2020-2022 рр. ТОВ «ФОЛДЕР» наростило вартість своїх активів в абсолютному вираженні на 1757,7 тис. грн., що у відносному відхиленні становить 17,32%. Це відбулося у результаті:

– в основному за рахунок збільшення дебіторської заборгованості за продукцію з 1884,4 тис. грн. у 2020 р. до 2643,6 тис. грн. у 2021 р. та до 3172,6 тис. грн. у 2023 р., тобто за досліджуваний на 1288 тис. грн., що у відносному

виражені становить 68,35%;

- збільшення вартості запасів – з 7920,1 тис. грн. у 2020 р. до 8161 тис. грн. у 2021 р. та до 8403,1 тис. грн. у 2022р.;
- зростання обсягу витрат майбутніх періодів на 42,52% або ж 10,8 тис. грн.;
- зменшення іншої поточної дебіторської заборгованості у сумі 2,5 тис. грн. або 80,65%, грошових коштів та їх еквівалентів тільки на 5,88% або ж на 0,1 тис. грн.;
- зменшення вартості необоротних активів, що становило 59,9 тис. грн. або 20,44 %.

Для виявлення найвагоміших складових елементів активів ТОВ «ФОЛДЕР» розглянемо їх структуру (рисунок 2.3). Це дасть змогу також з'ясувати якою вона є – «легкою» чи «важкою».

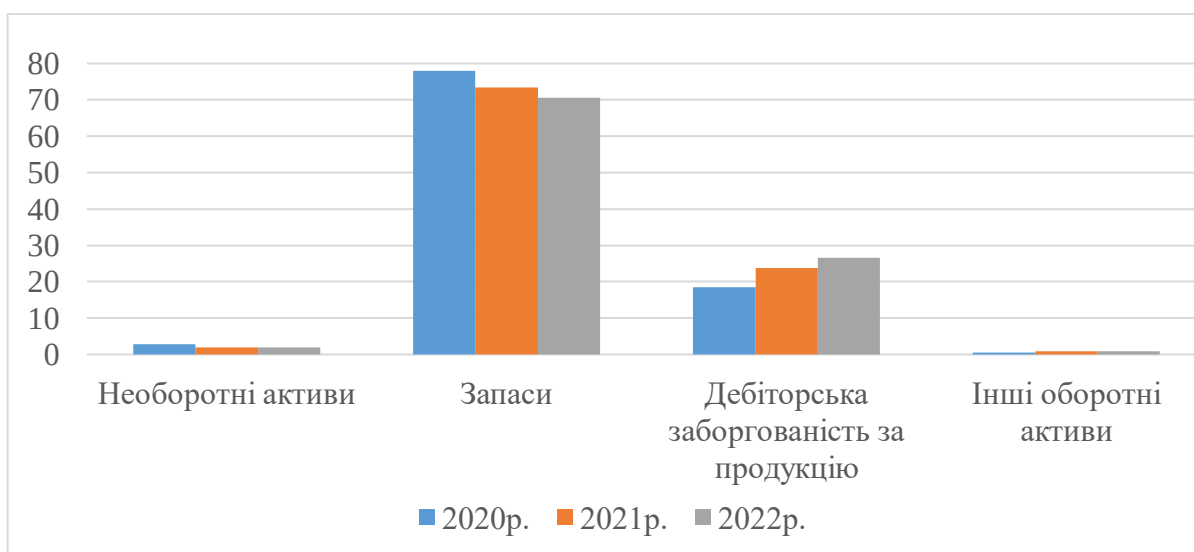


Рисунок 2.3 – Структура активів ТОВ «ФОЛДЕР» за 2020 - 2022 роки

Структура активів ТОВ «ФОЛДЕР» за 2020 - 2022 роки відносно незначно змінилася, це ми бачимо на рисунку 2.3. Найбільшу питому вагу у структурі активів за аналізований період становлять запаси, які у 2020 р. склали 78,03%, у 2021р. - 73,48%, у 2022 р. - 70,57%, Проте їх частка зменшується і це може свідчити про деяке поліпшення ефективності використання цих ресурсів.

На другому місці знаходиться дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги, яка у 2022 р. становить 26,64% , але її обсяг і питома вага зростають, адже у 2020 р. її питома вага становила 18,56 %. Зростання даного показника на ТОВ «ФОЛДЕР», про що висвітлено вище, свідчить про необхідність удосконалення кредитної політики підприємства, адже, як відомо, це фінансові ресурси, які фактично вилучаються з господарського обороту суб'єкта господарювання.

Питома вага грошових коштів та їх еквівалентів, іншої поточної дебіторської заборгованості та витрат майбутніх періодів є незначною.

Дана ситуація є негативною для платоспроможності та ліквідності підприємства, адже частка необоротних активів в загальному обсязі є незначною та у 2022 р. становить всього 1,96 % . В результаті це може мати дві сторони, негативним тут є те , що кошти працюють неефективно або ж навпаки позитивне те, що є висока активність підприємства, яка спричинена великим обсягом продажів, що свідчить про значний оборотний капітал для забезпечення своєї операційної діяльності.

Проаналізувавши склад та структуру активів ТОВ «ФОЛДЕР» за 2020-2022 рр. бачимо, що на підприємстві 70-78% їх вартості припадає на запаси, тому доцільно проаналізувати структурні складові оборотного капіталу (таблиця 2.3).

Таблиця 2.3 - Структурні складові оборотного капіталу ТОВ «ФОЛДЕР» за характером участі в операційному процесі за 2020-2022 рр.

Оборотний капітал	2020р.	Питома вага, %	2021р.	Питома вага, %	2022р.	Питома вага, %
1	2	3	4	5	6	7
I.Оборотні активи, що обслуговують виробничий цикл, у т.ч.:						
виробничі запаси	807,4	8,19	797,3	7,31	832,8	7,13
витрати майбутніх періодів	782	7,93	774	7,10	796,6	6,82
	25,4	0,26	23,3	0,21	36,2	0,31

Продовження таблиці 2.3

1	2	3	4	5	6	7
II. Оборотні активи, що обслуговують фінансовий цикл, у т.ч.:	9050,1	91,81	10103	92,69	10842,3	92,87
готова продукція	7138,1	72,41	7387	67,77	7606,5	65,15
дебіторська заборгованість за роботи, послуги	1884,4	19,12	2643,6	24,25	3172,4	27,17
дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	22,8	0,23	39,7	0,36	61,2	0,52
інша дебіторська заборгованість	3,1	0,03	9,7	0,09	0,6	0,01
грошові надходження та їх еквіваленти	1,7	0,02	23	0,21	1,6	0,01%
Усього	9857,5		10900,3		11675,1	

Оборотний капітал можна розділити на оборотні активи, що обслуговують виробничий цикл, та оборотні активи, що обслуговують фінансовий цикл. Переглянувши дані з таблиці 2.3, спостерігаємо тенденцію збільшення питомої ваги елементів оборотних активів, котрі використовуються в фінансовому циклі ТОВ «ФОЛДЕР» за 2020-2022 рр., адже протягом аналізованого періоду їх питома вага збільшилася з 91,69% до 92,87% за рахунок зростання обсягу готової продукції та дебіторської заборгованості, що визначає можливі проблеми із збутовою та кредитною політикою підприємства, а також збільшення кількості неплатоспроможних покупців, котрі не здатні здійснити вчасно оплату за придбані товари, чим порушували умови договорів.

Структура оборотного капіталу ТОВ «ФОЛДЕР» за характером участі в операційному процесі за 2020-2022 рр. представлена на рисунку 2.4.

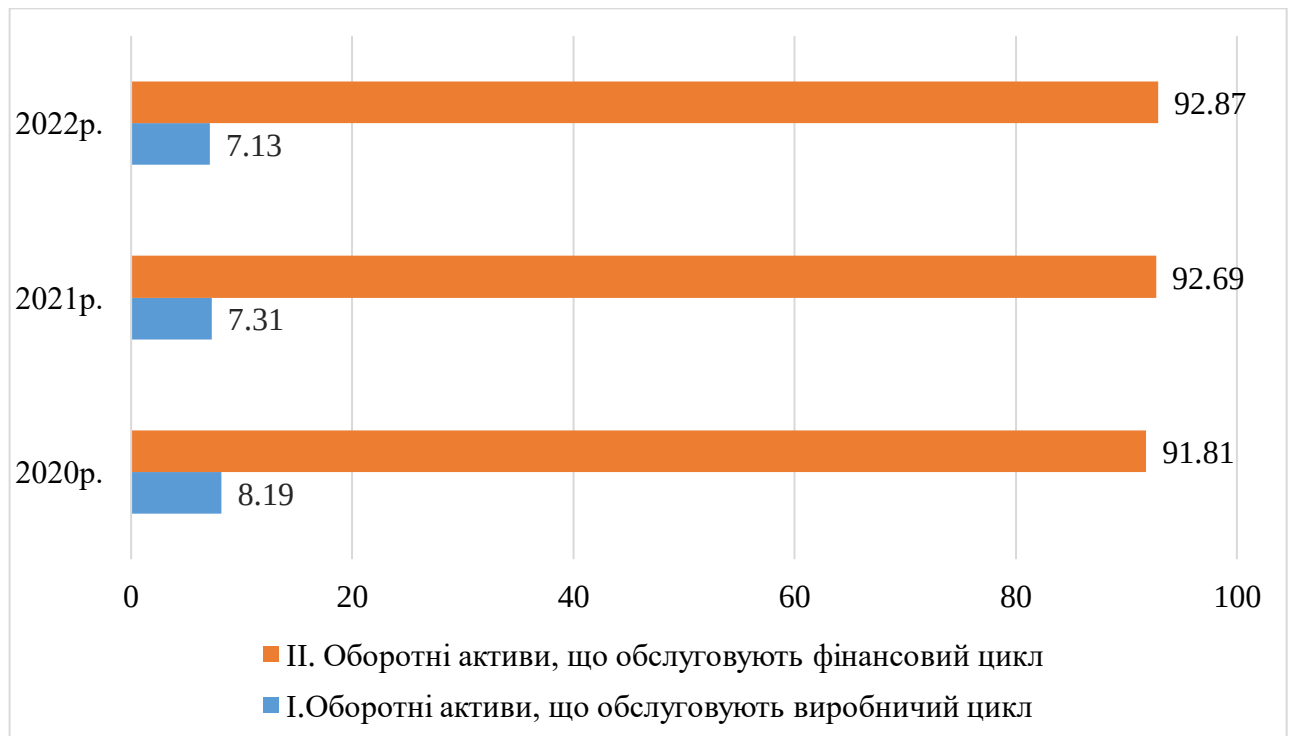


Рисунок 2.4 - Структура оборотного капіталу ТОВ «ФОЛДЕР» за характером участі в операційному процесі за 2020-2022 рр.

Готова продукція протягом аналізованого періоду має основну питому вагу в складі оборотних активів ТОВ «ФОЛДЕР», оскільки знаходиться в межах 65-73%, хоча й має тенденцію до зменшення. Така ситуація негативно впливає на діяльність суб'єкта господарювання, адже може засвідчувати низький рівень маркетингової стратегії та рівень збуту продукції.

Протягом 2020-2022 рр. збільшилася питома вага дебіторської заборгованості (з 19,1% до 27,17%), що спричинене несвоєчасним поверненням боргів клієнтами, що в свою чергу спричиняє погіршення фінансового стану ТОВ «ФОЛДЕР» та збільшує можливість виникнення ризику його неплатоспроможності.

Питома вага оборотних активів, які використовуються у виробничому циклі ТОВ «ФОЛДЕР» за 2020-2022 рр. зменшилася (з 8,2% до 7,13%), попри збільшення в аналізованому періоді виробничих запасів та витрат майбутніх періодів. Це може засвідчувати нестачу фінансових ресурсів для ефективної

роботи діяльності Товариства, оскільки не має необхідної кількості сировини та матеріалів для безперервної діяльності виробництва.

Розглянемо структуру оборотного капіталу за 2020 – 2022 рр. ТОВ «ФОЛДЕР», представлену на рисунку 2.5.

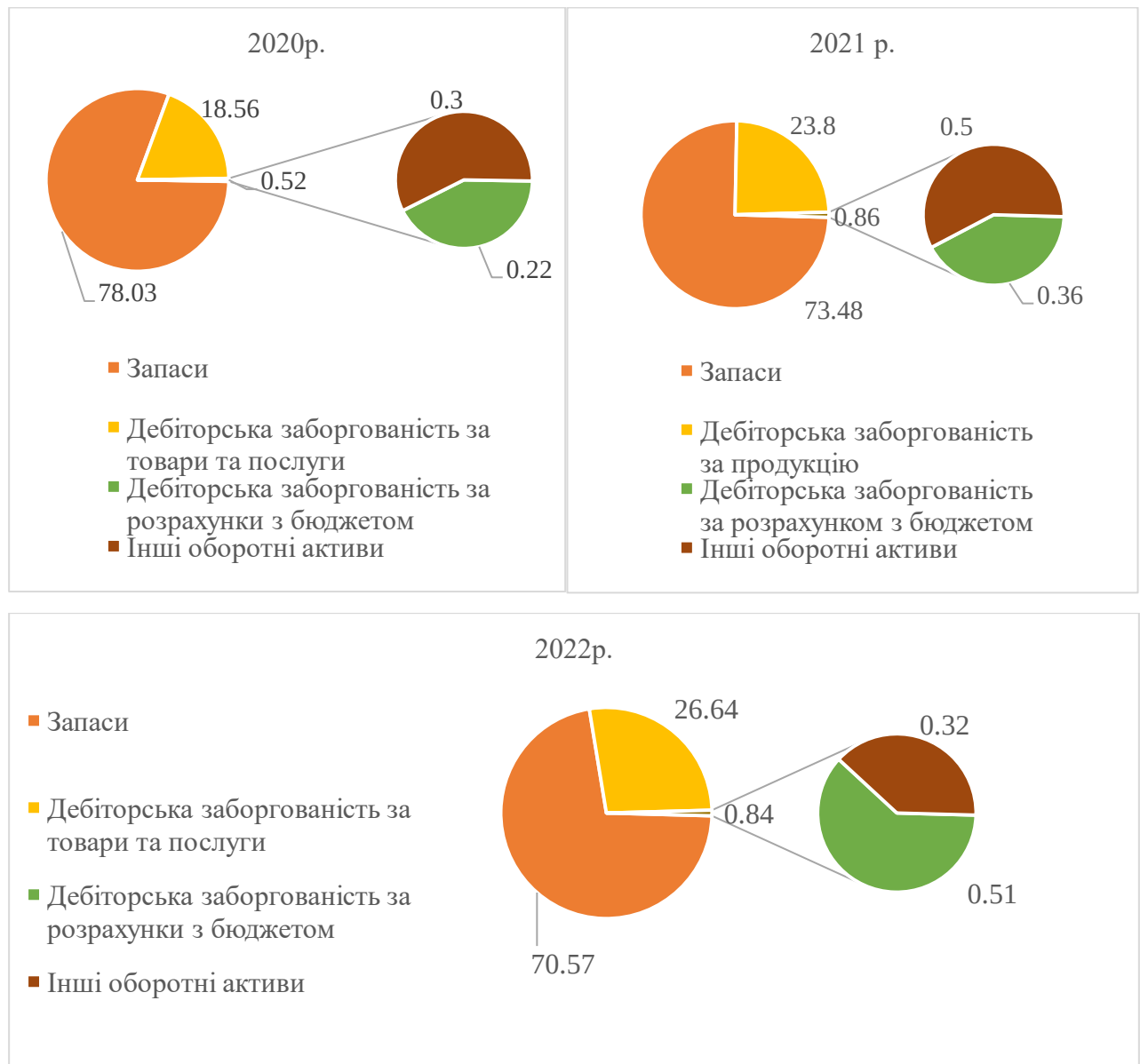


Рисунок 2.5 – Структура оборотного капіталу за 2020 – 2022 рр. ТОВ «ФОЛДЕР»

Аналізуючи структуру оборотного капіталу ТОВ «ФОЛДЕР» за 2020 – 2022 рр., бачимо, що переважає обсяг готової продукції, яка є складовою запасів,

та дебіторської заборгованості, що і є негативним для такого суб'єкта господарювання, оскільки призводить до обмеженості фінансових ресурсів та неспроможності розвиватися та впроваджувати нові технології, не дає змоги покращувати якість своєї продукції та збільшувати обсяги її реалізації, при цьому збільшуючи максимально прибутковість.

Отож, проаналізувавши структуру оборотного капіталу ТОВ «ФОЛДЕР», можна відмітити, що спостерігається великий вплив економічно-політичної ситуації у країні на його діяльність і як результат - обмеженість фінансових ресурсів. Проведена оцінка складу та структури оборотного капіталу Товариства дозволяє дійти до висновку, що присутня проблема із збутовою та кредитною політикою через значні обсяги запасів готової продукції та дебіторської заборгованості, а це у свою чергу зумовлює незначну частку фінансових ресурсів у формі грошових коштів та їх еквівалентів.

2.3 Аналіз ефективності використання оборотного капіталу ТОВ «ФОЛДЕР»

Оборотний капітал становить значну частину майна ТОВ «ФОЛДЕР», тому варто ефективно ним розпоряджатися в процесі господарювання. Метою управління оборотним капіталом є отримання максимального прибутку шляхом підвищення ефективності його використання та забезпечення стабільного потоку фінансових ресурсів в умовах їх обмеженості.

Аналіз ефективності використання оборотного капіталу буде відбуватися відповідно до коефіцієнтного методу. Результати розрахунку показників ефективності управління оборотним капіталом ТОВ «ФОЛДЕР» представлені в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4 - Показники ефективності використання оборотного капіталу
ТОВ «ФОЛДЕР» за 2020-2022рр.

Показник	2020р.	2021р.	2022р.	Відхилення 2022/2020	
				Абс., тис. грн.	Відн., %
1	2	3	4	5	6
Коефіцієнт ефективності застосовування оборотного капіталу, об.	1,47	1,32	1,56	0,09	106,02
Коефіцієнт закріплення оборотного капіталу, грн./грн.	0,68	0,75	0,64	-0,04	94,32
Тривалість обороту оборотного капіталу, днів	244,45	271,73	230,57	-13,88	94,32
Коефіцієнт оборотності оборотних активів, що обслуговують виробничий цикл, об.	16,90	21,17	20,13	3,23	119,13
Тривалість обороту оборотних активів, що обслуговують виробничий цикл, днів	21,31	17,01	17,89	-3,42	83,94
Коефіцієнт оборотності оборотних активів, що обслуговують фінансовий цикл, об.	1,52	1,77	1,57	0,05	103,10
Тривалість обороту оборотних активів, що обслуговують фінансовий цикл, днів	236,92	202,97	229,81	-7,11	97,00
Коефіцієнт оборотності готової продукції, об.	1,99	2,34	2,19	0,20	110,17
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, об.	6,47	7,38	5,54	-0,93	85,57
Коефіцієнт оборотності фінансових надходжень, об.	8687,13	1375,37	1333,79	-7353,34	15,35
Коефіцієнт оборотності виробничих запасів, об.	17,53	21,83	20,89	3,36	119,17
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості, об.	4,18	3,84	4,49	0,32	107,64
Тривалість операційного циклу, днів	171,20	583,85	374,13	202,94	218,54
Тривалість фінансового циклу, днів	402,68	449,66	381,04	-21,64	94,63

Аналізуючи дані, наведені у таблиці 2.4, спостерігаємо збільшення коефіцієнта ефективності використання оборотного капіталу на 6,02%, його значення у 2020 році свідчить про те, що на 1 грн. оборотного капіталу припадало 1,47 грн. чистого доходу від реалізації продукції, у 2021 р. – 1,32 грн., а у 2022р.

– 1,56 грн., що є позитивним, оскільки свідчить про успішну зміну напрямку управління оборотними активами ТОВ «ФОЛДЕР» та покращення збутової політики.

А обернено пропорційний показник підтверджує ефективність використання майна, адже коефіцієнт закріплення оборотного капіталу вказує на те, що тепер потрібно 0,64 грн. оборотного капіталу для того, щоб забезпечити реалізацію продукції на 1 гривню. Середня тривалість одного обороту оборотного капіталу за аналізований період зменшилася 5,68%, що має позитивний характер, адже це свідчить про збільшення обсягу виготовленої та проданої продукції, результатом чого є збільшення чистого прибутку.

Коефіцієнт оборотності оборотних активів, що обслуговують виробничий цикл, збільшився з 16,9 об. у 2020 р. до 21,17 об. у 2021, проте у 2022 р. дещо зменшився – до 20,13 об. Тривалість обороту при цьому має обернену тенденцію зміни.

Значення коефіцієнта оборотності оборотних активів, які обслуговують фінансовий цикл, є значно нижчими, оскільки у складі даного виду оборотних активів присутні запаси готової продукції, обсяги яких є доволі значними, про що було висвітлено раніше. Даний показник має аналогічну динаміку, як і попередній показник – незначне зростання у 2021 р. та зниження у 2022 р. Тривалість обороту даних видів оборотних активів є оберненим показником, тому характеризується відповідною оберненою динамікою.

Щодо коефіцієнтів оборотності складових оборотних активів (готової продукції, дебіторської заборгованості, фінансових надходжень, запасів), то слід зазначити, що вони мають однакову динаміку – зростання у 2021 р. та подальше зниження у 2022 р. Слід зазначити, що це пояснюється політичними й загальноекономічними факторами: у 2021 р. загалом в Україні спостерігалось пожвавлення ділової активності суб'єктів господарювання, у т. ч. й поліграфічних підприємств. У 2022 р. унаслідок розгортання повномасштабної війни відбувся економічний спад, так як багато підприємств призупинили на деякий час свою діяльність, а деякі (близько 20% малих та середніх підприємств)

припинили повністю. Було розірвано багато ділових контактів, порушено ланцюги поставок, відбулось зростання ціни на сировину, матеріали, паливо – усе це мало негативний вплив на ділову активність вітчизняних підприємств.

Позитивним для підприємства є те, що за досліджуваний період значення коефіцієнта оборотності дебіторської заборгованості перевищує значення коефіцієнта оборотності кредиторської. Тобто дебітори ТОВ «ФОЛДЕР» частіше розраховуються з ним, ніж саме підприємство зі своїми кредиторами. Це свідчить про грамотну фінансову політику підприємства.

Тривалість операційного циклу зменшилася на 4,14% порівняно з базисним роком, адже у 2020 р. становив 257,42 днів, у 2021 р. – 219,19 днів, а у 2022 р. – 246,77 днів. Тобто на кінець досліджуваного періоду тривалість операційного циклу підприємства зросла.

Тривалість фінансового циклу зменшилася на 2,64 % порівняно з базисним роком, адже у 2020 р. вона становила 171,2 днів, у 2021 р. – 125,38 днів, а у 2022 р. – 166,67 днів. Як бачимо, тривалість фінансового циклу так само на кінець періоду дослідження зросла унаслідок висвітлених вище причин.

Як було висвітлено у попередньому розділі роботи, ефективність управління оборотним капіталом, його склад та структура мають значний вплив на ліквідність підприємства. Тому доцільно розглянути відповідні показники, доповнивши їх ще одним відносним показником ефективності - рентабельністю оборотного капіталу (таблиця 2.5).

За даними, наведеними у таблиці 2.5, можна стверджувати наступне:

- коефіцієнт загальної ліквідності протягом аналізованого періоду зріс з 3,36 до 4,62, тобто збільшився на 37,74%. Значення даного показника суттєво перевищує рекомендоване, що свідчить про ліквідність ТОВ «ФОЛДЕР», адже оборотні активи повинні удвічі перевищувати розмір поточних зобов'язань;

Таблиця 2.5 - Показники ліквідності та рентабельності ТОВ «ФОЛДЕР» за 2020-2022рр.

Показник	2020р.	2021р.	2022р.	Відхилення 2022/2020	
				Абс., тис. грн.	Відн., %
1	2	3	4	5	6
Коефіцієнт загальної ліквідності, част. од.	3,36	3,89	4,62	1,27	137,74
Коефіцієнт швидкої ліквідності, част. од.	0,66	0,98	1,30	0,64	196,41
Коефіцієнт абсолютної ліквідності, част. од.	0,00	0,01	0,00	0,00	109,46
Рентабельність оборотного капіталу, %	3,03	5,68	11,15	8,11	367,63

- коефіцієнт швидкої ліквідності вказує на те, що Товариство зможе погасити свої поточні зобов'язання у разі виникнення переломних обставин, адже його значення протягом аналізованого періоду знаходиться в нормі і збільшується від 0,66 до 1,30, тобто на 96,41%;

- коефіцієнт абсолютної ліквідності свідчить проте, що в підприємства недостатньо грошових надходжень для негайного покриття боргів, адже ТОВ «ФОЛДЕР» не зможе покрити навіть 20% короткострокових зобов'язань.

Рентабельність оборотного капіталу протягом аналізованого періоду зросла з 3,03% до 11,15%, що у відносному враженні становить 367,63%, це свідчить про успішну політику використання своїх ресурсів (оборотного капіталу) для отримання прибутку.

Таким чином, у результаті проведеного аналізу встановлено, що у 2021 р. спостерігалось незначне покращення ефективності управління оборотним капіталом, проте у 2022 р. унаслідок розгортання повномасштабної війни ділова активність ТОВ «ФОЛДЕР», як і багатьох інших суб'єктів господарювання, дещо понизилася. Разом з тим, наявні обсяги оборотного капіталу підприємства забезпечують його загальну та швидку ліквідність, проте грошових коштів та їх еквівалентів є недостатньо для негайного погашення поточних зобов'язань у

межах рекомендованих значень. Суттєве підвищення рентабельності оборотного капіталу свідчить про поліпшення ефективності управління ним.

Висновки до розділу 2

Поліграфічні підприємства представляють вкрай важливу та потрібну галузь економіки країни, що пов'язує виробництва, які випускають друковану продукцію, а саме книги, журнали, газети, плакати, візитівки, листівки, географічні карти, упаковки тощо

Сучасні вітчизняні поліграфічні підприємства знаходяться на стадії розвитку та потребують постійного удосконалення методів управління оборотним капіталом. Незважаючи на повномасштабну війну та пандемію, підприємства впроваджують у свою діяльність нові тенденції, а саме: застосування інноваційних електронних засобів виробництва друкарських шаблонів текстів й графіки для всіх засобів друку, комплексну механізацію й автоматизацію виробництва, реагують на підвищення попиту на друк на упаковці, здійснюють введення нових маркетингових та управлінських технологій тощо.

ТОВ «ФОЛДЕР» вже 22 роки займається виробництвом канцелярських товарів з паперу та картону для школи та офісу. Для здешевлення виробництва основну частину сировини підприємство завозить самостійно з країн Європи. Також воно постійно оновлює дизайн та впроваджує нові види продукції.

За результатами проведеного аналізу динаміки основних фінансово-економічних показників ТОВ «ФОЛДЕР» за 2020-2022 рр. встановлено, що підприємство обрало правильну управлінську політику, що дає змогу впроваджувати нові технології, збільшувати обсяг реалізованої продукції, проводити роботу щодо залучення нових постачальників та покупців. Дана політика дозволяє збільшувати прибуток та жваво розвиватися. ТОВ «ФОЛДЕР» не є достатньо рентабельним, що може бути спричинене політико-економічною

ситуацією у країні, проте доходи перевищують витрати, спостерігається суттєве зростання чистого прибутку.

Оцінка складу та структури оборотного капіталу Товариства дозволяє дійти до висновку, що присутня проблема із збутовою та кредитною політикою підприємства через значні обсяги запасів готової продукції та дебіторської заборгованості, у той час як частка фінансових ресурсів у формі грошових коштів та їх еквівалентів є незначною.

Аналіз ефективності використання оборотного капіталу дозволяє стверджувати, що в ТОВ «ФОЛДЕР» є брак власних коштів для ефективного та безперервного виробництва за рахунок значного обсягу запасів готової продукції та непогашеної дебіторської заборгованості з боку замовників.

На основі проведених досліджень встановлено, що у 2021 р. спостерігалось незначне покращення ефективності управління оборотним капіталом досліджуваного поліграфічного підприємства, проте у 2022 р. унаслідок розгортання повномасштабної війни ділова активність ТОВ «ФОЛДЕР», як і багатьох інших суб'єктів господарювання, дещо понизилася. Разом з тим, наявні обсяги оборотного капіталу підприємства забезпечують його загальну та швидку ліквідність, проте грошових коштів та їх еквівалентів є недостатньо для негайного погашення поточних зобов'язань. Суттєве підвищення рентабельності оборотного капіталу свідчить про поліпшення ефективності управління ним.

Отож, діяльність ТОВ «ФОЛДЕР» має тенденцію до покращення, попри негативну економічну та політичну ситуацію, спричинену повномасштабною війною. Для продовження позитивних змін на підприємстві необхідно ухвалювати управлінські рішення щодо поліпшення ефективності використання оборотного капіталу та впроваджувати відповідні заходи.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМ КАПІТАЛОМ ТОВ «ФОЛДЕР»

3.1 Сучасні проблеми розвитку видавничо-поліграфічної галузі в Україні

Управління оборотним капіталом відіграє вирішальну роль у виробничій діяльності підприємств, адже воно визначає ефективність використання ресурсів для виготовлення продукції та її реалізації. Процес управління оборотним капіталом ускладнюється частою зміною умов, в яких підприємство функціонує та необхідністю оперативного прийняття рішень. Нестабільність податкового законодавства, наслідки фінансової кризи, низька платіжна дисципліна зумовлюють істотну недостатність оборотного капіталу у підприємств, що в багатьох випадках може призвести до їх банкрутства.

Особливості складу і структури активів підприємств зумовлені також специфікою формування капіталу. Капітал підприємств завжди пов'язаний з їх виробничо-господарською діяльністю, що зумовлено особливостями їх діяльності та безпосередньо залежить від сфери здійснення підприємництва, специфіки організації виробничо-господарської структури тощо. Ефективне управління оборотними коштами є можливим тільки на основі всебічного аналізу й планування всіх фінансових ресурсів, тобто потенційних й актуальних джерел фінансування формування та поповнення обігових коштів [36].

У контексті фінансового менеджменту підприємства важливе місце належить управлінню його оборотним капіталом, складність якого залежить від таких умов, як:

1. формування обсягу оборотного капіталу, що використовується операційному процесі;
2. формування різних видів активів за рахунок оборотного капіталу;

3. необхідність прискорення обороту капіталу і забезпечення постійної платоспроможності підприємства [18].

Серед основних проблем сучасного видавничо-поліграфічного ринку, де значна частка підприємств постраждала від російського вторгнення, виділяють:

- збільшення кількості підприємств, які не мають сил функціонувати в сучасних умовах та підприємств, які знищені на сході України;
- велика кількість підприємств у західній та центральній Україні має навантаження в 30-50% від потужності в довоєнний час, а на сході – ті, що залишилися, – очікують відновлення роботи;
- виникла проблема з постачанням та наявністю матеріально-технічних ресурсів, а також ускладнилась транспортна логістика, протягом останніх років проблема дефіциту картону спостерігається не тільки на вітчизняному ринку, а й в ЄС;
- високі ризики втрати запасів за рахунок знищення магазинів та складів із запасами. Значна частина баз в Центральній, Південній та Східній Україні є знищеною або пошкодженою. Тому, нарощуючи запаси, видавництва повинні усвідомлювати ймовірність повної втрати або ж додаткових збитків;
- подорожчання цін на сировину для виробництва, а також комунальних послуг;
- недостатній рівень платоспроможності суб'єктів господарювання, тобто здатності оплачувати рахунки, виконувати свої зобов'язання, що в подальшому може призвести до загрози банкрутства;
- зростає популярність електронних книг та цифрових платформ, що змінює спосіб споживання контенту;
- нерегульована законодавча база, що необхідна у вигляді пільгового кредитування, поширення пільг щодо податків для сприятливого залучення держави до даної галузі, а саме для придбань поліграфічних матеріалів і виробничого устаткування, які не виготовляються на території України.

Особливу увагу поліграфічним підприємствам слід приділити вивченню конкурентів, дослідженню їх переваг та слабкостей. Міжнародний ринок стимулює до впровадження нових методів збуту та ефективнішого використання ресурсів компанії. Якщо підприємство бажає вийти на міжнародний рівень, то йому необхідно мати високий рівень іміджу, якості продукції та адекватну ціну. Це дозволить забезпечити більші обсяги продажу за рахунок іншого рівня купівельної спроможності населення. З огляду на світовий досвід, напрямками підвищення конкурентоспроможності української видавничої справи можуть стати такі:

- концентрація галузі заради зменшення витрат на виробництво та собівартості книги;
- оновлення устаткування, впровадження інновацій;
- гарантований захист авторських прав;
- сприяння становленню системи книготорговельних ланцюжків (створення книжкових клубів і книготорговельних ланцюжків);
- всебічна видавнича промоція й реклама книги та читання;
- використання засобів непрямої підтримки книговидання.

Слід зазначити, що поліграфічні підприємства сусідніх країн знаходять вихід для активізації свого розвитку. Вони приймають рішення об'єднуватися, оскільки розуміють, що саме це дозволить їм розвиватися та збільшувати прибуток, виходити на новий рівень. Територіальне розташування кожної філії тепер не заважатиме, а навпаки дозволить придбати нове обладнання чи більш сучасне для цифрового друку та зробити більш дешевшим процес виготовлення продукції і тим самим трохи знизити вартість видавничої продукції для споживачів.

На думку Татарінова Л., загальними перевагами об'єднань можна вважати:

- комплексну реалізацію продукції;
- можливість випуску одного й того самого контенту в різних форматах: книгах, кінофільмах, постановках, комп'ютерних іграх;

- створення уніфікованої масової книги (оформлення, зміст і стиль), яку зручно реалізовувати будь-де;
- організацію філій, що можуть адаптувати видання до вимог місцевих ринків [48].

Необхідною умовою прискорення розвитку поліграфічної галузі є державне сприяння та підтримка, захист інтересів підприємств, діяльність яких пов'язана з поліграфічним виробництвом та його обслуговуванням у державних, недержавних і громадських органах та організаціях. Важливим є ухвалення законодавчих актів і нормативних документів з метою поліпшення економічних і правових умов діяльності вітчизняних виробників поліграфічної продукції. Поліграфічна галузь України удосконалюватиме виробництво продукції завдяки впровадженню новітніх комп'ютерних технологій, апаратно-програмних комплексів, автоматизації всіх ланок видавничо-поліграфічного комплексу, задовольняючи потреби суспільства у доступі до інформації [41].

Отож, сучасний стан видавничо-поліграфічної галузі України є досить складним, що спричинене економічною нестабільністю та неефективністю власного потенціалу та кризовими ситуаціями, які відбуваються внаслідок COVID-19 та повномасштабної війни. Проте підприємства стараються залишатися в рядах продуктивних та високоприбуткових, тому знаходять способи працювати та розвиватися. На даний момент важливим є демонструвати актуальну ситуацію на ринку поліграфії та відповідність рівня українського поліграфічного виробництва світовим вимогам. Це насамперед потрібно для оцінювання сили впливу на поліграфію нових потужних засобів комунікацій та визначення стратегічних напрямків розвитку вітчизняного ринку.

3.2 Напрямки підвищення ефективності управління оборотним капіталом ТОВ «ФОЛДЕР»

У сучасних економічних процесах важливо аналізувати усі слабкі місця компанії та бути готовим до виникнення будь-якого ризику, оскільки неефективне використання оборотного капіталу може призвести до фінансових проблем і негативно вплинути на стан фінансів підприємства.

У процесі проведеного аналізу визначено ключові проблеми управління оборотним капіталом, які мають місце на ТОВ «ФОЛДЕР» (рисунок 3.1).

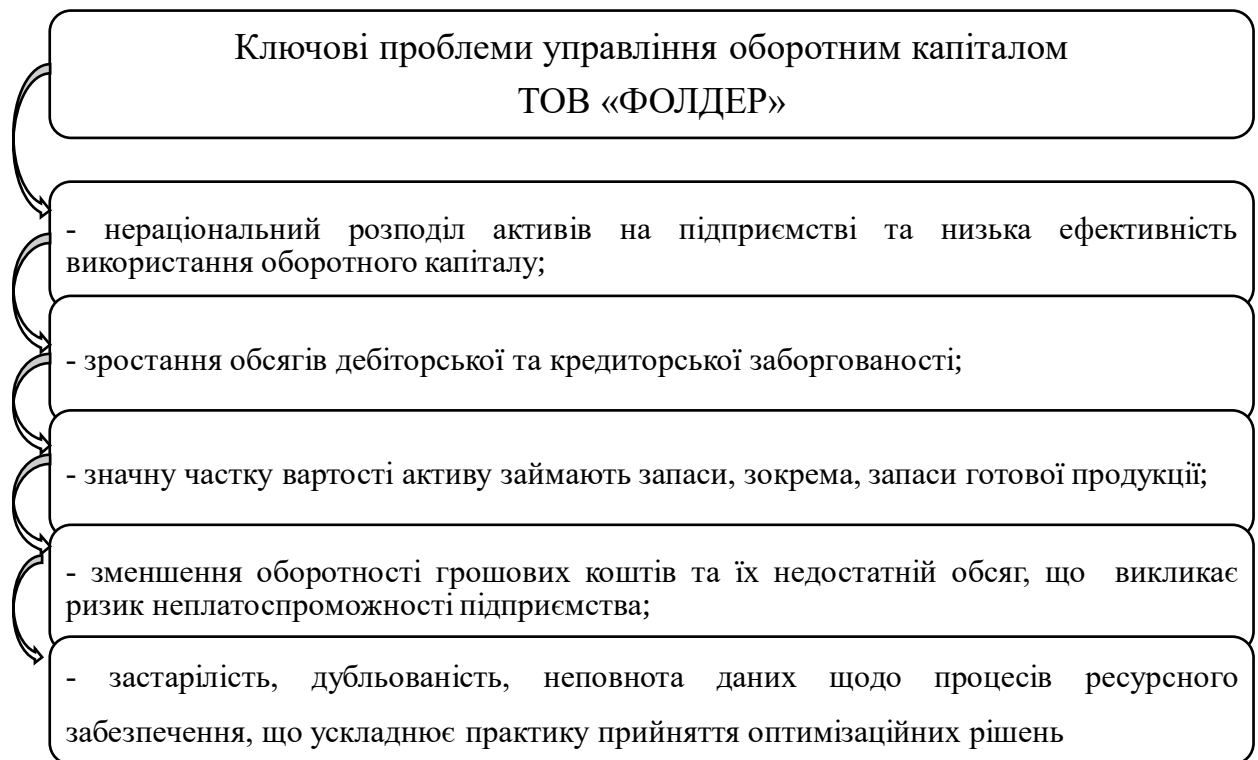


Рисунок 3.1 - Ключові проблеми управління оборотним капіталом ТОВ «ФОЛДЕР»

Джерело: власна розробка

Управління запасами суттєво впливає на фінансовий стан підприємства, оскільки їх надмірні обсяги фактично означають «замороження» капіталу. ТОВ «ФОЛДЕР» має проблеми в даній сфері, оскільки значна частка вартості активів

підприємства - в межах 70-80% припадає на запаси. Запаси – це матеріальні ресурси, які поділяються на сировину та готову продукцію, що необхідні для господарської діяльності. Їх надмірна кількість негативно відображається також на абсолютній ліквідності ТОВ «ФОЛДЕР». Для покращення ситуації необхідно:

- визначити операційні цілі управління запасами;
- оперативно володіти інформаційним забезпеченням ТОВ «ФОЛДЕР», а саме вміти проводити інформаційно-технологічну обробку фінансової інформації;
- упроваджувати нові прогресивні системи управління виробничими запасами шляхом автоматизації та інвентаризації їх;
- вести облік матеріальних витрат на освоєння нової техніки і технології виробництва;
- впроваджувати заходи контролю та оперативного регулювання процесів утворення запасів та застосування індивідуальних норм;
- правильно влаштовувати інфраструктуру господарства, що дозволить встановити раціональний розмір запасів та контролювати їх використання ;
- сформувати роботу складських працівників, їх мотивацію шляхом створення оптимальних умов праці та відпочинку;
- налагоджувати комунікації з постачальниками та зі споживачами, а також контроль виконання замовлень та утримання запасів на складі;
- просувати запаси по логістичному ланцюгу з метою задоволення потреб виробництва і споживачів готової продукції за оптимальних логістичних витрат.

Оскільки у складі запасів найбільше становить готова продукція, то для ТОВ «ФОЛДЕР» вкрай актуальним є удосконалення його збутової політики шляхом:

- регулярна оцінка ефективності управління збутом з метою своєчасного виявлення проблем та розробки відповідних заходів;

- вдосконалення управління витратами задля підвищення ефективності маркетингового управління;
- систематизованого контролю результатів збуту, що забезпечує розвиток і взаємоузгодженість системи управління збутовою діяльністю.
- використання новітніх технологій для просування продукції на ринок.

Значних успіхів у зниженні загальної потреби в оборотних активах можна досягти, напрацювавши ефективну політику управління дебіторською заборгованістю. Невиправдана дебіторська заборгованість є імобілізацією власного капіталу, а перевищення її певного рівня може призвести до втрати ліквідності і навіть зупинки виробництва. Така ситуація досить характерна для національної економіки з її хронічними неплатежами. Найбільш відомим інструментом інкасації дебіторської заборгованості є надання знижок за швидку оплату продукції. Застосування механізму знижок за швидку оплату доцільне лише постійним клієнтам при строгому дотриманні ними платіжної дисципліни за строками та сумами.

Аналізуючи баланс підприємства, можна побачити суттєві зміни у сторону зростання дебіторської заборгованості досліджуваного поліграфічного підприємства. Причиною такого стану є збільшення кількості неплатоспроможних замовників, які не здатні здійснити вчасно оплату за придбані товари, чим порушували умови договорів.

Дана проблема спричиняє погіршення фінансового стану підприємства та може створити умови зменшення оборотності грошових коштів, що викликає ризик неплатоспроможності підприємства, тому для його нейтралізації рекомендується запровадити програму оцінки надійності договорів. Методика дозволить проводити аналіз надійності/платоспроможності фірми-замовника; сформулювати кредитну політику, яка дасть змогу максимально ефективно використовувати дебіторську заборгованість як інструмент збільшення продаж, і комплекс заходів, які спрямовані на зниження ризику виникнення простроченої або безнадійної дебіторської заборгованості; здійснювати контроль та

регулювання за обліком дебіторської заборгованості; використовувати ряд сучасних форм з його рефінансування (процес клірингу; факторинг; форфейтинг; облік векселів; заставу; аутсорсинг; надання замовникам знижок; реструктуризацію заборгованості); збільшення кола покупців. Такі заходи дадуть змогу забезпечити своєчасне погашення контрагентами заборгованостей, дозволить мінімізувати втрати від несплати одним або декількома покупцями їх боргу та призведе до уникнення платіжної кризи на підприємстві [39].

Найбільш поширеним, а часом і єдиним способом фінансування оборотних активів є кредиторська заборгованість. У більшості випадків сучасна ринкова логіка визначення необхідності в оборотних активах має наступний вигляд: спочатку визначається необхідність в валовому оборотному капіталі для підтримки ділової активності в планових обсягах, потім оцінюються можливості використання в обороті підприємства кредиторської заборгованості та інших залучених коштів. Необхідність у власному оборотному капіталі визначається за залишковим принципом. Вміле управління кредиторською заборгованістю дозволяє значно скоротити потребу у власних коштах.

Функціонування поліграфічної діяльності як складової національної економіки спонукає до формування її ресурсного забезпечення з урахуванням пріоритетних напрямів розвитку країни.

На сучасному етапі господарювання для прийняття оптимізаційних рішень у сфері ресурсного забезпечення застосовуються порівняно нові методи економічних досліджень. Насамперед це пов'язано з несистематизованістю інформації, яка відображає процеси ресурсного забезпечення, а також її застарілістю, дублюванням, неповнотою даних, що ускладнює практику прийняття оптимізаційних рішень. Для усунення сформульованої проблеми щодо отримання достатньої інформації про соціально-економічне становище та динаміку подій конкретної країни чи її складових необхідно зібрати та опрацювати відомості, які найповніше відображають як соціальні, так і економічні зміни, піддаються систематизації, класифікації та узагальненню в кількісній формі [40].

Найефективнішим способом-вирішенням у сфері ресурсного забезпечення поліграфічної діяльності на підприємстві ТОВ «Фолдер» є організація моніторингу. Для ефективного ресурсного забезпечення необхідно проводити постійний моніторинг, соціальні спостереження та експертні оцінки, щоб отримати інформацію для діагностики внутрішнього й зовнішнього середовища суб'єкта господарювання. Послідовність проведення моніторингу ресурсного забезпечення поліграфічної галузі визначається вхідною базою даних. Головними його особливостями можна визначити наступне:

- наявність складу постійних та додаткових показників, що в сукупності мають забезпечувати гнучкість системи моніторингу;
- централізацію процесів збору, обробки та зберігання даних;
- безперервність спостереження за наявними ресурсами;
- цільову спрямованість на достатність, якість, самозабезпеченість;
- ефективність використання наявних матеріальних ресурсів.

Для забезпечення ефективного управління оборотним капіталом ТОВ «ФОЛДЕР» необхідно здійснити наступне:

- оптимізувати склад та структуру оборотних активів за допомогою прискорення їх оборотності в цілому та окремих їх елементів зокрема;
- оптимізувати розмір грошових коштів шляхом проведення постійного контролю за розміром оборотних активів у грошовій, абсолютно ліквідній формі, а також через забезпечення відповідної частини високоліквідних активів у формі поточних фінансових інвестицій та інших активів, які, при необхідності, можуть швидко трансформуватись у грошові кошти, що дасть можливість підтримувати на належному рівні платоспроможність підприємства;
- оптимізувати запаси підприємства шляхом оцінки загальної потреби в сировині на плановий період, періодичного уточнення оптимальної партії замовлення сировини, регулярного контролю умов зберігання запасів;
- оптимізувати структуру продукції шляхом скорочення випуску її видів із низькою рентабельністю та збільшити випуск тих видів, що мають високу рентабельність і належний рівень попиту;

- оптимізувати рівень дебіторської заборгованості шляхом проведення контролю за станом розрахунків із дебіторами, оцінки платоспроможності та ділової репутації дебіторів, страхування ризиків, тощо;
- скоротити тривалість фінансового циклу шляхом прискорення обороту виробничих запасів та дебіторської заборгованості й некритичного сповільнення оборотності кредиторської заборгованості підприємства;
- підвищити рівень рентабельності підприємства шляхом своєчасного використання тимчасово вільних залишків грошових активів для формування ефективного портфеля поточних фінансових інвестицій [43].

На нашу думку, важливою передумовою сталого розвитку поліграфічних підприємств є їхнє забезпечення належними ресурсами: природними, фінансовими, трудовими, інформаційними, але за тих умов, які склалися внаслідок повномасштабної військової агресії, для підвищення рівня ВВП і відродження виробничих потужностей в Україні необхідно навчитися вправно мінімізувати ризики відповідними методами, що забезпечать розвиток підприємства, збільшать цілісність системи виробництва та оборотність оборотного капіталу.

В сучасних умовах поліграфічним підприємствам дуже важко бути конкурентоспроможними та здійснювати ефективне управління, адже відбувається стрімкий науково-технічний прогрес, жваво розвиваються інформаційні технології. Оборотний капітал становить значну частину майна ТОВ «ФОЛДЕР», тому варто ефективно ними розпоряджатися в процесі господарювання. Підвищення ефективності управління оборотним капіталом ТОВ «ФОЛДЕР» можливе за рахунок реалізації заходів, які представлені на рисунку 3.3.



Рисунок 3.3 – Заходи щодо підвищення ефективності управління оборотним капіталом ТОВ «ФОЛДЕР»

Джерело: власна розробка

Кожен із заходів розрахований на збільшення прибутковості в умовах обмеженості ресурсів ТОВ «ФОЛДЕР». Важливим є те, що у процесі господарювання варто використовувати методи управління, які дозволять уникати появи підприємницьких ризиків, наприклад, наступні:

- оцінювати розмір та характер ризиків за допомогою системи відповідних показників;
- впроваджувати антиризикові заходи для поліпшення ефективності управління оборотним капіталом;
- боротися за кожного свого покупця, не даючи змоги конкурентами займати лідируючі позиції на ринку;

- забезпечувати зменшення собівартості та ціни продукції шляхом створення оптимальних умов придбання сировини та транспортної логістики, а також збільшення ліквідації старих запасів продукції;

- збільшити попит на продукцію, яку пропонує ТОВ «ФОЛДЕР»: запровадити введення товарів-новинок; створити заохочувальні акції; використовувати рекламу та усі можливі канали просування підприємства на ринку.

Таким чином, реалізація вище висвітлених напрямків дасть змогу ТОВ «ФОЛДЕР» не тільки покращити ефективність управління оборотним капіталом, прискорити його оборотність, а й матиме позитивний вплив на фінансово-економічні результати діяльності підприємства.

Висновки до розділу 3

Проблема управління оборотним капіталом актуальна для всіх підприємств незалежно від умов їх господарювання, і, особливо, в теперішніх умовах, коли вплив чинників, що визначають результати фінансово-господарської діяльності постійно змінюються, і потрібні нові інструменти не тільки для прогнозування і планування фінансових потоків, а й для управління ними.

Серед основних проблем сучасного видавничо-поліграфічного ринку, де значна частка підприємств постраждала від російського вторгнення, виділяють:

- збільшення кількості підприємств, які не мають сил функціонувати в сучасних умовах та підприємств, які знищені на сході України;
- велика кількість підприємств у західній та центральній Україні має навантаження в 30-50% від потужності в довоєнний час, а на сході – ті, що залишилися, – очікують відновлення роботи;
- виникла проблема з постачанням та наявністю матеріально-технічних ресурсів, а також ускладнилась транспортна логістика, протягом

останніх років проблема дефіциту картону спостерігається не тільки на вітчизняному ринку, а й в ЄС;

- високі ризики втрати запасів за рахунок знищення магазинів та складів із запасами. Значна частина баз в центральній, південній та східній Україні є знищеною або пошкодженою. Тому, наращуючи запаси, видавництва повинні усвідомлювати ймовірність повної втрати або ж додаткових збитків;
- подорожчання цін на сировину для виробництва, а також комунальних послуг;
- недостатній рівень платоспроможності суб'єктів господарювання, тобто здатності оплачувати рахунки, виконувати свої зобов'язання, що в подальшому може призвести до загрози банкрутства;
- зростає популярність електронних книг та цифрових платформ, що змінює спосіб споживання контенту;
- нерегульована законодавча база, що необхідна у вигляді пільгового кредитування, поширення пільг щодо податків для сприятливого залучення держави до даної галузі, а саме для придбання поліграфічних матеріалів і виробничого устаткування, які не виготовляються на території України.

З огляду на світовий досвід, напрямками підвищення конкурентоспроможності української видавничої справи можуть стати такі:

- концентрація галузі заради зменшення витрат на виробництво та собівартості книги;
- оновлення устаткування, впровадження інновацій;
- гарантований захист авторських прав;
- сприяння становленню системи книгорозповсюдження (створення книжкових клубів і книготорговельних ланцюжків);
- всебічна видавнича промоція й реклама книги та читання;
- використання засобів непрямої підтримки книговидання.

У процесі проведеного дослідження було виявлені такі ключові проблеми у сфері управління оборотним капіталом ТОВ «ФОЛДЕР»:

- нераціональний розподіл активів на підприємстві та низька ефективність використання оборотного капіталу;
- зростання обсягів дебіторської та кредиторської заборгованості;
- значну частку вартості активу займають запаси, зокрема запаси готової продукції;
- зменшення оборотності грошових коштів та їх недостатній обсяг, що викликає ризик неплатоспроможності підприємства;
- застарілість, дубльованість, неповнота даних щодо процесів ресурсного забезпечення, що ускладнює практику прийняття оптимізаційних рішень.

На основі результатів проведеного аналізу запропоновано наступні заходи щодо підвищення ефективності управління оборотним капіталом ТОВ «ФОЛДЕР»:

- скорочення строків виготовлення продукції в результаті механізації робіт, удосконалення технологічних процесів;
- зменшення обсягів виробничих запасів за рахунок поліпшення організації матеріально-технічного постачання, зменшення дальності їх транспортування;
- економія матеріальних ресурсів, їх краще зберігання, суворе дотримання норм витрат;
- удосконалення розрахунків із замовниками, поліпшення фінансової та платіжної дисципліни.

Отож, виходячи з результатів дослідження, можна стверджувати, що функціонування поліграфічної діяльності неможливе без збалансованої системи матеріально-технічного та ресурсного забезпечення, оскільки це забезпечує стабільну діяльність підприємств, дозволяє випускати більш конкурентоздатну продукцію, зменшує наслідки через можливі фінансові чи/та інші проблеми, які можуть виникнути під час виробництва, зменшує фінансові втрати в умовах невизначеності під час провадження саме фінансової діяльності.

ВИСНОВКИ

За результатами виконання магістерської роботи можна зробити наступні висновки:

1. Обґрунтовано, що оборотний капітал та оборотні активи, оборотні кошти та оборотні засоби - це тотожні поняття, адже це частина активів підприємства, яка дає змогу йому мати стійке фінансове становище. Оборотний капітал важливий для забезпечення безперервної та ефективної роботи підприємств, його достатній рівень дає змогу бути платоспроможним та ліквідним завдяки високій мобільності оборотних активів.

На основі опрацювання низки наукових праць, присвячених управлінню оборотним капіталом, удосконалено систему принципів, яких слід дотримуватися при здійсненні даного процесу. Дана система містить такі принципи, як принцип оптимізації рівня запасів; принцип використання інноваційних технологій; принцип стратегічного планування; принцип управління дебіторською заборгованістю, як інструментом зменшення фінансових ризиків підприємства; принцип максимізації ліквідності; принцип обліку та планування обсягу та складу оборотного капіталу; принцип організації моніторингу ефективності управління оборотним капіталом.

2. Встановлено, що чимало вітчизняних та зарубіжних учених досліджують проблему управління оборотним капіталом та пропонують різні підходи стосовно організації дослідження. У роботі запропоновано виділяти три основні аспекти: управління запасами, управління дебіторською заборгованістю, управління грошовими коштами. Також подано систему показників оцінки ефективності управління оборотним капіталом підприємства, яку запропоновано доповнити показниками ліквідності та рентабельністю оборотного капіталу.

3. Висвітлено, що сучасні вітчизняні поліграфічні підприємства знаходяться на стадії розвитку та потребують постійного удосконалення методів управління оборотним капіталом. Незважаючи на повномасштабну війну та пандемію, підприємства впроваджують у свою діяльність нові тенденції, а саме:

застосування інноваційних електронних засобів виробництва друкарських шаблонів текстів й графіки для всіх засобів друку, комплексну механізацію й автоматизацію виробництва, реагують на підвищення попиту на друк на упаковці, здійснюють уведення нових маркетингових та управлінських технологій тощо.

4. ТОВ «ФОЛДЕР» вже 22 роки займається виробництвом канцелярських товарів з паперу та картону для школи та офісу. За результатами проведеного аналізу динаміки основних фінансово-економічних показників ТОВ «ФОЛДЕР» за 2020-2022 рр. встановлено, що підприємство обрало правильну управлінську політику, що дає змогу впроваджувати нові технології, збільшувати обсяг реалізованої продукції, проводити роботу щодо залучення нових постачальників та покупців. Дана політика дозволяє збільшувати прибуток та жваво розвиватися. ТОВ «ФОЛДЕР» не є достатньо рентабельним, що може бути спричинене політико-економічною ситуацією у країні, проте доходи перевищують витрати, спостерігається суттєве зростання чистого прибутку.

5. На основі проведеної оцінки складу та структури оборотного капіталу Товариства встановлено, що присутня проблема із збутовою та кредитною політикою підприємства через значні обсяги запасів готової продукції та дебіторської заборгованості, у той час як частка фінансових ресурсів у формі грошових коштів та їх еквівалентів є незначною.

З'ясовано, що у 2021 р. спостерігалось незначне покращення ефективності управління оборотним капіталом досліджуваного поліграфічного підприємства, проте у 2022 р. унаслідок розгортання повномасштабної війни ділова активність ТОВ «ФОЛДЕР», як і багатьох інших суб'єктів господарювання, дещо понизилася. Разом з тим, наявні обсяги оборотного капіталу підприємства забезпечують його загальну та швидку ліквідність, проте грошових коштів та їх еквівалентів є недостатньо для негайного погашення поточних зобов'язань. Суттєве підвищення рентабельності оборотного капіталу свідчить про поліпшення ефективності управління ним.

6. У роботі висвітлено основні проблеми сучасного видавничо-поліграфічного ринку, де значна частка підприємств постраждала від російського вторгнення. З врахуванням світового досвіду запропоновано наступні напрямки підвищення конкурентоспроможності української видавничої справи: концентрація галузі для зменшення витрат на виробництво та собівартості книги, оновлення устаткування, впровадження інновацій, гарантований захист авторських прав, сприяння становленню системи книгорозповсюдження (створення книжкових клубів і книготорговельних ланцюжків), всебічна видавнича промоція й реклама книги та читання, використання засобів непрямої підтримки книговидання.

7. Серед ключових проблем управління оборотним капіталом ТОВ «ФОЛДЕР» виділено наступні: нераціональний розподіл активів на підприємстві та низька ефективність використання оборотного капіталу, зростання обсягів дебіторської та кредиторської заборгованості, значний обсяг та відповідно частка запасів, зокрема готової продукції, зменшення оборотності грошових коштів та їх недостатній обсяг, що викликає ризик неплатоспроможності підприємства, застарілість, дубльованість, неповнота даних щодо процесів ресурсного забезпечення, що ускладнює практику прийняття оптимізаційних рішень.

У результаті проведеного дослідження запропоновано заходи щодо поліпшення ефективності управління оборотним капіталом ТОВ «ФОЛДЕР», а саме: скорочення строків виготовлення продукції в результаті механізації робіт, удосконалення технологічних процесів, зменшення обсягів виробничих запасів за рахунок поліпшення організації матеріально-технічного постачання, зменшення дальності їх транспортування, економія матеріальних ресурсів, їх краще зберігання, суворе дотримання норм витрат, удосконалення розрахунків із замовниками, поліпшення фінансової та платіжної дисципліни.

Реалізація цих заходів матиме не тільки позитивний вплив на ефективність управління оборотним капіталом ТОВ «ФОЛДЕР», але й забезпечить довгостроковий та успішний розвиток його фінансово-господарської діяльності.

ПЕРЕЛІК ПОСИЛАНЬ НА ДЖЕРЕЛА

1. Сміт Адам, Дослідження природи та причин багатства народів // видання 1. Лондон, 1776: W. Strahan. Архів оригіналу за 28 серпня 2019 р. Процитовано 7 грудня 2012 р., том 2 URL: https://books.google.com.ua/books?id=mt1SAAAAcAAJ&pg=PP4&redir_esc=y#v=tworpage&q&f=true
2. Болтянська Л.О., Андрєєва Л.О., Лисак О.І. Економіка підприємства: навчальний посібник. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. С. 668 URL: https://pidru4niki.com/82218/ekonomika/oborotniy_kapital
3. Косарева І.П., Великий Ю.М., Капустенко Ю.М. Теоретичні основи систематизації поняття «оборотний капітал» та характеристика його складових елементів. *Економіка та суспільство*. 2018. №16. С. 382-388 URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/16_ukr/58.pdf
4. Насібова О.В., Придатченко Б.Ю. Теоретичні аспекти оптимізації оборотних коштів підприємства. *Економіка та суспільство*. 2018. №18. С.749-801 URL:<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2018-18-111>
5. Поддєрьогін А.М., Білик М.Д., Буряк Л.Д. та ін. Фінанси підприємств : підручник . Восьме вид., перероб. та доп. – Київ: КНЕУ, 2013. 519 с. URL: <http://ir.kneu.edu.ua>
6. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» від 07.02.2013 № 73. Мінфін України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#n17>
7. Кошельок Г.В, Малишко В.С, Малікова І.П. Факторний аналіз ефективності використання оборотних коштів підприємства. *Економіка та управління підприємствами*. 2018. № 5. С. 67-72. URL: http://www.psae-jrnl.nau.in.ua/journal/5_67_2018_ukr/11.pdf
8. Тучак О. Оборотний капітал: стратегія управління. *Професійний журнал*. Оpubлікована стаття 27.08.2019р. URL:

<https://uteka.ua/ua/publication/commerce-12-nalogi-i-otchetnost-10-oborotnyj-kapital-strategiya-upravleniya>

9. Рубаха М. В., Цюпа М.-М. П.. Прикладні аспекти аналізу оборотного капіталу суб'єкта господарювання. *Ефективна економіка*. 2017. № 4 URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5531>

10. Бедринець М. Д., Довгань Л. П. Фінанси підприємств навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2018. С. 292 URL: <http://dcmaup.com.ua/assets/files/finansii-pidpriemstv-2018.pdf>

11. Забедюк М. С. Теоретичні аспекти управління оборотним капіталом підприємства. *Економічні науки, Серія «Облік і фінанси»*, 2019. Том 1 № 16 (61). С. 67-72 URL: <http://oblik-i-finansy.lutsk-ntu.com.ua/index.php/ekonomichni-nauky-oblik-i-finan/article/view/44/40>

12. Тетерук О. О., Мельник Т. Ю Теоретичні засади управління оборотним капіталом підприємства. *Науковий вісник Житомирський державний технологічний університет*. 2018. № /12/235 URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/12/235.pdf>

13. Ю. Горячий, Ж. Андрійченко Сутність поняття «фінансовий ризик» підприємства. *Підтримка підприємництва та інноваційної економіки в праві ЄС, Латвії та України: I Міжнародна міжгалузева конференція, 7 груд. 2018 р.*— С. 82–86. URL: [https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2018/Ryga_07_12_2018/Ryga18\(15\).pdf](https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2018/Ryga_07_12_2018/Ryga18(15).pdf)

14. Данилків Х. П., Гембарська Н. Є., Когут-Ференс О. І. Теоретичні аспекти управління оборотним капіталом підприємств. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2022. №2(10). С.123-134 URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2022/oct/28854/vse-125-136.pdf>

15. Господарський кодекс України №436-XV від 06.01.2018 р. зі змінами та доповненнями URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>

16. Рудницька О.М., Грипенків О.І.; Грипенків А.І. Методологічні аспекти щодо формування системи управління обіговими активами

підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2011. № 21.8. С.284-300 URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/metodologichni-aspekti-schodo-formuvannya-sistemi-upravlinnya-obigovimi-aktivami-pidpriemstva/viewer>

17. Дукаль, Г.С. Управління обіговим капіталом та його вплив на фінансовий стан підприємств . *Науковий вісник НЛТУ України*. 2009 № 19.1. С.181-184 URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/upravlinnya-obigovim-kapitalom-ta-yogo-vpliv-na-finansoviy-stand-pidpriemstv/viewer>

18. Бланк І.А. Управління активами. Київ: Ника-Центр, Ельга, 2011. С.702

19. Ємельянов О. Ю. Оцінювання впливу ефективності використання обігових коштів на фінансовий стан підприємств агропромислового комплексу. *Агросвіт*. 2021. № 21-22. С. 3–9. URL: [10.32702/2306-6792.2021.21-22.3](https://doi.org/10.32702/2306-6792.2021.21-22.3)

20. Коюда П.М. та ін. Економічний аналіз. Навчальний посібник. Харків: Компанія СМІТ, 2013. – 69с.

21. Державна служба статистики України. Офіційний сайт. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>

22. Деякі питання надання допомоги в рамках Програми «Підтримка»: Постанова Кабінету Міністрів України від 9.12.2021 р. № 1272. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1272-2021-%D0%BF#Text>

23. Як війна вплинула на поліграфічний ринок України та світу в цілому. *Професійний журнал «Світ упаковки»* URL: <https://www.packaging.com.ua/content/yak-v-yna-vplivula-na-pol-graf-chniy-rinok-ukra-ni-ta-sv-tu-v-c-lomu-2594.12>.

24. Дурняк Б. В., Штангрет А. М., Мартинів В. В. Стан і тенденції розвитку підприємництва у видавничо-поліграфічній галузі. *Наукові записки*. 2018. №2(14). URL: <http://nz.uad.lviv.ua/static/media/2-14/14.pdf>

25. Про державну підтримку книговидавничої справи в Україні: Закон України від 28.01.2016 р. № 24. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/601-15#Text>.

26. Білаш Ксенія. «Підтримка: чи стане «ковідна тисяча» бустером для книжкової сфери? *lb.ua*, Культурна політика. Стаття опублікована 04.02.2022р. URL: https://lb.ua/culture/2022/02/04/504644_iepidtrimka_chi_stane_kovidna.html.

27. Бойко О. Є чи нема підтримки – що кажуть видавництва? *Читомо*, Стаття опублікована 29.12.2021р. URL: <https://chytomo.com/iepidtrymka-na-knyzhkyobsiahy-prodazhiv-zrosly-vtrychi>.

28. Бабина О. М. Стан та перспективи розвитку поліграфічної промисловості України в контексті маркетингу. *Економіка та суспільство*. 2022. № 44. URL: <file:///D:/Downloads/1820-Текст%20статті-1752-1-10-20221130%20.pdf>

29. Томчук О. Ф. Конкурентоспроможність видавничо-поліграфічних підприємств в умовах глобальних викликів: реалії сьогодення. *Економіка та суспільство*. 2022. № 44. URL: <http://repository.vsau.org/getfile.php/32372.pdf>

30. Ринок поліграфічних послуг в Україні: консерватизм тут не вітається. *Pro-Consulting*, аналітична стаття від 27.08.2020р. URL: <https://pro-consulting.ua/ua/pressroom/rynok-poligraficheskikh-uslug-v-ukraine-konservativizm-zdes-ne-privetstvuyetsya>

31. Чернешенко Р.М., Клепова О.А Динаміка розвитку поліграфічних підприємств в Україні та світі. *Науково-практична інтернет-конференція «Економічна кібернетика: теорія, практика та напрямки розвитку»* Одеса, 28-29 листопада 2018 р. URL: https://economics.net.ua/files/science/ek_kiber/2018/96.pdf

32. Афонін О. Про долю українського книговидання: реальність і перспективи. *Вісник книжкової палати України*. 2020 № 9. С. 10–15. URL: <http://visnyk.ukrbook.net/article/view/218269>.

33. Кваско, А. В., Сухорукова, О. А. Стан та тенденції розвитку видавничо-поліграфічної галузі України. *Економіка та суспільство*. 2023. № 51 URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-51-42>

34. ТОВ «ФОЛДЕР». Офіційний сайт URL: <https://folder.in.ua/ua/>

35. ТОВ «ФОЛДЕР» URL:
https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/30673278/
36. Лисьонкова Н.М., Захарчук В.Ю. Підвищення ефективності управління оборотними активами. *Приазовський економічний вісник*. 2018. №5(10). С.354-358. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2018/5_10_uk/63.pdf
37. Дерменжі Д.Ф. Визначення сутності фінансових ризиків та основних методів їх оцінки в умовах нестабільної ринкової економіки. *Причорноморські економічні студії*. 2018. № 25. С. 71-74. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bzes_2018_25_17
38. Коваленко О. В. Формування і використання оборотного капіталу підприємства: пошук шляхів підвищення ефективності. *Причорноморські економічні студії*. 2019. № 41. С. 203-208.
39. Литвинова К.В., Гораль Л. Т. Управління фінансовими ризиками через їх оцінювання при випуску поліграфічної продукції. *Науковий журнал «Молодий вчений»* . грудень 2022 р. № 12 (112) .
40. Феш М. С., Запорожан Л. П. Деякі аспекти перспектив розвитку ВПК України. *Наукові записки Української академії друкарства*. 2015 №2(51). URL: <http://nz.uad.lviv.ua/static/media/2-51/21.pdf>
41. Україна: поліграфічна промисловість // Велика українська енциклопедія. URL: <https://vue.gov.ua/Україна: поліграфічна промисловість>
42. Horal L., Rfarf S., Haliuk L., Havrylenko M. An Analysis Of Financial Controlling As A Tool Of Enterprise Administrative Accounting On Firm Performance International Journal of Scientific & Technology Research 9(4):3770-3773 URL: https://www.researchgate.net/publication/357083896_An_Analysis_Of_Financial_Co ntrolling_As_A_Tool_Of_Enterprise_Administrative_Accounting_On_Firm_Perfor mance
43. Хаустова І. Є. Актуальні проблеми управління оборотними активами підприємства. *Вісник НТУ «ХПІ»*. 2018. № 19(1295). URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/server/api/core/bitstreams/e889ee44-5c07-45fd-ad19-74c9f7ff1bf3/content>

44. Костенко А. М. Шляхи удосконалення механізму управління оборотним капіталом підприємств України. *Науковий вісник ОНЕУ*. 2017. № 4. С. 46-57. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nv_2017_4_6
45. Кошельок Г. В., Коваль В. В., Белік Д. О. Теоретичні основи оптимізації структури оборотних коштів підприємства. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2015. № 1.
46. Кульчицька Х. Б. Семенів М. Р., Предко Л. С. Оцінювання ризику при визначенні тиражу видання. *Поліграфія і видавнича справа*. 2019. № 2. С. 51–62. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pivs_2019_2_8
47. Чуприна, Х., Валяев, О., Деркач, А. Удосконалення системи управління оборотними активами підприємства на базі концепції JUST IN TIME. *Економіка та суспільство*. 2021. №26. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-26-80>
48. Татарінова Л. Деякі тенденції розвитку книгодрукування у провідних країнах світу. *Офіційна веб-сторінка УАВК*. Стаття опублікована 30 січня 2020р URL: <http://upba.org.ua/index.php/uk/zakonodavstvo/knyzhkova-palata/item/121-deiaki-tendentsii>.
49. Воржакова Ю. П., Амелькіна А. О. Сучасний стан та перспективи розвитку видавничо-поліграфічної галузі України. *Економіка та держава*. 2019. № 12. С. 104–108. URL: [10.32702/2306-6806.2019.12.104](https://doi.org/10.32702/2306-6806.2019.12.104)
50. Кривешко О. В., Шпарик Я. Я., Мельник Н. В. Особливості управління запасами в кризових умовах. *Ефективна економіка*. № 5. 2022. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=10301>
51. Омельченко О.В., Янковий А.С. Сучасне обґрунтування напрямків підвищення ефективності системи управління оборотними активами на виробничому підприємстві. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2023. № 2(278). URL: [10.33216/1998-7927-2023-278-2-78-83](https://doi.org/10.33216/1998-7927-2023-278-2-78-83)

ДОДАТОК А

Таблиця А.1 – Показники ефективності використання та рентабельності оборотного капіталу, ліквідності підприємства

Показник	Формула	Характеристика
1	2	3
Коефіцієнт ефективності використання оборотного капіталу	Чистий дохід від реалізації продукції / середньорічний залишок оборотного капіталу	характеризується швидкістю їх обороту. Цей показник вимірює, скільки разів оборотні кошти підприємства використовуються за певний період для генерації продажів.
Коефіцієнт закріплення оборотного капіталу	середньорічний залишок оборотних засобів протягом певного періоду / Чистий дохід від реалізації продукції	Показує величину прибутку, що припадає на одиницю оборотних коштів.
Тривалість обороту оборотного капіталу	$360 / \text{Коефіцієнт ефективності використання оборотного капіталу}$	вимірює кількість днів, які необхідні виробництву для того, щоб знов-таки прилучати запаси, дебіторська заборгованість та готівка в оборотні засоби
Коефіцієнт оборотності оборотних активів, що обслуговують виробничий цикл	Чистий дохід від реалізації продукції / середньорічний залишок оборотного капіталу	характеризує розмір обсягу виручки від реалізації в розрахунку на одну гривню оборотних коштів, що обслуговують виробничий цикл
Тривалість обороту оборотних активів, що обслуговують виробничий цикл	$360 / \text{Коефіцієнт оборотності оборотних активів, що обслуговують виробничий цикл}$	вимірює кількість днів, які необхідні виробництву для того, щоб знов-таки прилучати оборотні активи, що обслуговують виробничий цикли
Коефіцієнт оборотності оборотних активів, що обслуговують фінансовий цикл	Чистий дохід від реалізації продукції / середньорічний залишок оборотного капіталу	характеризує розмір обсягу виручки від реалізації в розрахунку на одну гривню оборотних коштів, що обслуговують фінансовий цикл
Тривалість обороту оборотних активів, що обслуговують фінансовий цикл	$360 / \text{Тривалість обороту оборотних активів, що обслуговують фінансовий цикл}$	вимірює кількість днів, які необхідні виробництву для того, щоб знов-таки прилучати оборотні активи, що обслуговують фінансовий цикли
Коефіцієнт оборотності готової продукції	Чистий дохід від реалізації продукції / середньорічний залишок готової продукції	характеризує розмір обсягу виручки від реалізації в розрахунку на одну гривню готової продукції
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	Чистий дохід від реалізації продукції / середньорічний залишок ДЗ	характеризує розмір обсягу виручки від реалізації в розрахунку на одну гривню дебіторської заборгованості

Продовження таблиці А.1

1	2	3
Коефіцієнт оборотності фінансових надходжень	Чистий дохід від реалізації продукції / середньорічний залишок фінансових надходжень	характеризує розмір обсягу виручки від реалізації в розрахунку на одну гривню фінансових надходжень
Коефіцієнт оборотності виробничих запасів	Чистий дохід від реалізації продукції / середньорічний залишок виробничих запасів	характеризує розмір обсягу виручки від реалізації в розрахунку на одну гривню виробничих запасів
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	Чистий дохід від реалізації продукції / середньорічний залишок кредиторської заборгованості	характеризує розмір обсягу виручки від реалізації в розрахунку на одну гривню кредиторської заборгованості
Тривалість операційного циклу	Тривалість обороту запасів - Тривалість обороту ДЗ	показник ділової активності, який показує час трансформації запасів компанії в гроші.
Тривалість фінансового циклу	Тривалість операційного циклу - тривалість обороту кредиторської заборгованості	це період, протягом якого власні оборотні кошти роблять один повний оборот.
Коефіцієнт швидкої ліквідності	$\frac{\text{Оборотні активи} - \text{Запаси}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	показує, яку частину поточних зобов'язань підприємство спроможне погасити за рахунок найбільш ліквідних оборотних коштів – грошових коштів та їх еквівалентів, фінансових інвестицій та дебіторської заборгованості
Коефіцієнт загальної ліквідності	$\frac{\text{Оборотний капітал}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	показує, скільки гривень поточних активів підприємства припадає на одну гривню поточних зобов'язань.
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\frac{\text{Грошові кошти}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	дозволяє визначити частку короткострокових зобов'язань, що підприємство може погасити найближчим часом, не чекаючи оплати дебіторської заборгованості й реалізації інших активів
Рентабельність оборотного капіталу	$\text{ROK} = \frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Середній оборотний капітал}} \times 100\%$	дозволяє визначити яку частину прибутку генерують оборотні кошти підприємства, їхню ефективність використання.

ДОДАТОК Б

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 5 розділу I)



Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ФОЛДЕР"	Дата (рік, місяць, число)	за ЄДРНОУ	Код	2021	01	01
Територія	ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА		за КОАТУУ		30673278		
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю		за КОПФГ		2610400000		
Вид економічної діяльності	Виробництво паперових канцелярських виробів		за КВЕД		240		
Середня кількість працівників, осіб	50				17.23		
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком						
Адреса, телефон	Б.Хмельницького, буд. 81/6, м. КАЛУШ, ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА обл., 77300				62258		

І. Баланс на 31 грудня 2020 р.

		Форма № 1-м	Код за ДКУД	1801006
Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду	
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	-	-	
первісна вартість	1001	-	-	
накопичена амортизація	1002	(-)	(-)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	99,3	99,3	
Основні засоби :	1010	329,0	189,8	
первісна вартість	1011	2 828,8	2 872,4	
знос	1012	(2 499,8)	(2 682,6)	
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-	
Інші необоротні активи	1090	4,0	4,0	
Усього за розділом I	1095	432,3	293,1	
II. Оборотні активи				
Запаси :	1100	7 660,2	7 920,1	
у тому числі готова продукція	1103	6 856,4	7 138,1	
Поточні біологічні активи	1110	-	-	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	2 382,4	1 884,4	
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	2,9	22,8	
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1,6	3,1	
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	
Гроші та їх еквіваленти	1165	1,5	1,7	
Витрати майбутніх періодів	1170	34,1	25,4	
Інші оборотні активи	1190	-	-	
Усього за розділом II	1195	10 082,7	9 857,5	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	
Баланс	1300	10 515,0	10 150,6	

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (паіовий) капітал	1400	267,0	267,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	3 013,5	3 618,1
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	3 280,5	3 885,1
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	2 971,9	2 936,5
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	3 616,7	3 027,6
розрахунками з бюджетом	1620	145,8	202,0
у тому числі з податку на прибуток	1621	-	132,7
розрахунками зі страхування	1625	16,3	15,1
розрахунками з оплати праці	1630	81,8	83,9
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	402,0	0,4
Усього за розділом III	1695	7 234,5	6 265,5
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	10 515,0	10 150,6

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2020 р.

		Форма № 2-м	Код за ДКУД	1801007
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	
1	2	3	4	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	13 899,4	14 682,9	
Інші операційні доходи	2120	374,2	74,5	
Інші доходи	2240	7,9	480,9	
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	14 281,5	15 238,3	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(10 382,3)	(11 258,8)	
Інші операційні витрати	2180	(2 613,8)	(3 206,2)	
Інші витрати	2270	(548,1)	(573,7)	
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(13 544,2)	(15 038,7)	
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	737,3	199,6	
Податок на прибуток	2300	(132,7)	(35,9)	
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	604,6	163,7	

Керівник

Головний бухгалтер



(підпис)

(підпис)

*ЕП Свирид Іван
Ярославович*

*ЕП Калин Оксана
Василівна*

Свирид Іван Ярославович

(ініціали, прізвище)

Калин Оксана Василівна

(ініціали, прізвище)

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)

Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство

Дата(рік,місяць,число)

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ФОЛДЕР"

за ЄДРПОУ

Територія ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА

за КАТОТГГ¹

Організаційно-правова форма господарювання Товариство з обмеженою відповідальністю

за КОПФГ

Вид економічної діяльності Виробництво паперових канцелярських виробів

за КВЕД

Середня кількість працівників, осіб 48

Одиниця виміру: тис. грн. з одним десятковим знаком

Адреса, телефон Б.Хмельницького, буд. 81/б, м. КАЛУШ, ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА обл., 77300

Коди		
2022	01	01
30673278		
UA26060170010082672		
240		
17.23		

62258

1.Баланс на 31 грудня 2021 р.

Форма № 1-м Код за ДКУД

1801006

Актив	Код рядка	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
Первісна вартість	1001	-	-
Накопичена амортизація	1002	(-)	(-)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	99,3	99,3
Основні засоби :	1010	189,8	103,5
первісна вартість	1011	2 872,4	2 872,4
знос	1012	(2 682,6)	(2 768,9)
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-
Інші необоротні активи	1090	4,0	4,0
Усього за розділом I	1095	293,1	206,8
II. Оборотні активи			
Запаси :	1100	7 920,1	8 161,0
у тому числі готова продукція	1103	7 138,1	7 387,0
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	1 884,4	2 643,6
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	22,8	39,7
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	3,1	9,7
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	1,7	23,0
Витрати майбутніх періодів	1170	25,4	23,3
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	9 857,5	10 900,3
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	10 150,6	11 107,1

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	267,0	267,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	3 618,1	4 207,8
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	3 885,1	4 474,8
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	2 936,5	2 800,0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	3 027,6	3 383,4
розрахунками з бюджетом	1620	202,0	297,2
у тому числі з податку на прибуток	1621	132,7	129,4
розрахунками зі страхування	1625	15,1	26,8
розрахунками з оплати праці	1630	83,9	124,9
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	0,4	-
Усього за розділом III	1695	6 265,5	6 632,3
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	10 150,6	11 107,1

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2021 р.

		Форма № 2-м	Код за ДКУД	1801007
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	
1	2	3	4	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	16 985,8	13 899,4	
Інші операційні доходи	2120	68,3	374,2	
Інші доходи	2240	70,2	7,9	
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	17 124,3	14 281,5	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(13 315,9)	(10 382,3)	
Інші операційні витрати	2180	(3 010,8)	(2 613,8)	
Інші витрати	2270	(78,5)	(548,1)	
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(16 405,2)	(13 544,2)	
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	719,1	737,3	
Податок на прибуток	2300	(129,4)	(132,7)	
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	589,7	604,6	

Керівник

Головний бухгалтер



(підпис)

(підпис)

*ЕП Свирид Іван
Ярославович*

*ЕП Калин Оксана
Василівна*

СВИРИД ІВАН ЯРОСЛАВОВИЧ

(ініціали, прізвище)

Калин Оксана Василівна

(ініціали, прізвище)

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова
звітність"
(пункт 4 розділу I)



Фінансова звітність малого підприємства

Підприємство	ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ФОЛДЕР"	Дата(рік,місяць,число)	за ЄДРНОУ	Коди
Територія	ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА		за КАТОТТГ ¹	2023 01 01
Організаційно-правова форма господарювання	Товариство з обмеженою відповідальністю		за КОПФГ	30673278
Вид економічної діяльності	Виробництво паперових канцелярських виробів		за КВЕД	U426060170010882672
Середня кількість працівників, осіб	44			240
Одиниця виміру:	тис. грн. з одним десятковим знаком			17.23
Адреса, телефон	Б.Хмельницького, буд. 81/б, м. КАЛУЩ, ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА обл., 77300			62258

1.Баланс на 31 грудня 2022 р.

Актив		Форма № 1-м	Код за ДКУД	1801006
1	2	На початок звітного року	На кінець звітного періоду	
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	-	-	
Первісна вартість	1001	-	-	
Накопичена амортизація	1002	(-)	(-)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	99,3	99,3	
Основні засоби :	1010	103,5	129,9	
первісна вартість	1011	2 872,4	2 942,5	
знос	1012	(2 768,9)	(2 812,6)	
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-	
Довгострокові фінансові інвестиції	1030	-	-	
Інші необоротні активи	1090	4,0	4,0	
Усього за розділом I	1095	206,8	233,2	
II. Оборотні активи				
Запаси :	1100	8 161,0	8 403,1	
у тому числі готова продукція	1103	7 387,0	7 606,5	
Поточні біологічні активи	1110	-	-	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	2 643,6	3 172,4	
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	1135	39,7	61,2	
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	9,7	0,6	
Поточні фінансові інвестиції	1160	-	-	
Гроші та їх еквіваленти	1165	23,0	1,6	
Витрати майбутніх періодів	1170	23,3	36,2	
Інші оборотні активи	1190	-	-	
Усього за розділом II	1195	10 900,3	11 675,1	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-	
Баланс	1300	11 107,1	11 908,3	

Пасив	Код розда	На початок звітного року	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	267,0	267,0
Додатковий капітал	1410	-	-
Резервний капітал	1415	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	4 207,8	5 466,0
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Усього за розділом I	1495	4 474,8	5 733,0
II. Довгострокові зобов'язання, цільове фінансування та забезпечення	1595	-	-
III. Поточні зобов'язання			
Короткострокові кредити банків	1600	2 800,0	2 525,0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	3 383,4	2 962,6
розрахунками з бюджетом	1620	297,2	486,5
у тому числі з податку на прибуток	1621	129,4	276,2
розрахунками зі страхування	1625	26,8	27,8
розрахунками з оплати праці	1630	124,9	173,3
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	-	0,1
Усього за розділом III	1695	6 632,3	6 175,3
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
Баланс	1900	11 107,1	11 908,3

2. Звіт про фінансові результати
за Рік 2022 р.

		Форма № 2-м	Код за ДКУД	1801007
Стаття	Код розда	За звітний період	За аналогічний період попереднього року	
1	2	3	4	
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	16 405,6	16 985,8	
Інші операційні доходи	2120	58,7	68,3	
Інші доходи	2240	4,0	70,2	
Разом доходи (2000 + 2120 + 2240)	2280	16 468,3	17 124,3	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(11 712,5)	(13 315,9)	
Інші операційні витрати	2180	(3 088,8)	(3 010,8)	
Інші витрати	2270	(132,6)	(78,5)	
Разом витрати (2050 + 2180 + 2270)	2285	(14 933,9)	(16 405,2)	
Фінансовий результат до оподаткування (2280 – 2285)	2290	1 534,4	719,1	
Податок на прибуток	2300	(276,2)	(129,4)	
Чистий прибуток (збиток) (2290 – 2300)	2350	1 258,2	589,7	

Корінь:

Головний бухгалтер:



ЕП Свирід Іван
Васильович СВИРІД ІВАН ЯРОСЛАВОВИЧ

(підпис, прізвище)

ЕП Катин Оксана
Васильівна Катин Оксана Васильівна

(підпис, прізвище)

¹ Кодифікатор адміністративно-територіальних одиниць та територій територіальних громад

Бібліографічна довідка

Тема магістерської роботи:

«Удосконалення управління оборотним капіталом поліграфічних підприємств в умовах обмеженості фінансових ресурсів»

Обсяг пояснювальної записки 69 сторінки.

Кількість рисунків 14 шт.

Кількість таблиць 6 шт.

Кількість додатків 2 шт. на 8 сторінках.

Графічний матеріал (слайди) 10 шт.

Перелік графічного матеріалу:

Слайд 1 – Актуальність та наукова новизна роботи.

Слайд 2 – Принципи управління оборотним капіталом

Слайд 3 – Динаміка основних фінансово-економічних показників ТОВ «ФОЛДЕР» за 2020-2022 рр.

Слайд 4 – Структура оборотного капіталу за характером участі в операційному процесі ТОВ «ФОЛДЕР» за 2020 - 2022 роки. Структура активів ТОВ «ФОЛДЕР» за 2020 - 2022 роки.

Слайд 5 – Структура оборотного капіталу ТОВ «ФОЛДЕР» за 2020 – 2022 рр.

Слайд 6 – Показники ефективності використання оборотного капіталу ТОВ «ФОЛДЕР» за 2020-2022рр.

Слайд 7 – Показники ліквідності та рентабельності ТОВ «ФОЛДЕР» за 2020-2022рр.

Слайд 8 – Ключові проблеми у сфері управління оборотним капіталом

Слайд 9 – Напрямки підвищення конкурентоспроможності вітчизняної видавничої справи

Слайд 10 – Заходи щодо підвищення ефективності управління оборотним капіталом ТОВ «ФОЛДЕР»

17.01.2024 р.

_____ Литвинова К. В.